

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**SOSYAL BELEDİYECİLİK, SOSYAL YARDIM VE
KADINLAR: ÇANKIRI BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

Merve AYATA ŞEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğretim Üyesi Hediye Şirin AK

Çankırı - 2024

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BELEDİYECİLİK, SOSYAL YARDIM VE
KADINLAR: ÇANKIRI BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Merve AYATA ŞEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğretim Üyesi Hediye Şirin AK

Çankırı - 2024

Bilimsel Etik Bildirimi	vi
Tez Kabul Ve Onay	vii
Önsöz	viii
Özet.....	ix
Abstract.....	x
Kısaltmalar	xi
Tablo Listesi.....	xii
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Sosyal Devlet Kavramı Gelişimi Ve Dönüşümü	4
2.1.1. Sosyal Devlet Kavramı.....	4
2.1.2. Sosyal Devlet Kavramının Gelişim Süreci.....	5
2.1.3. Sosyal Devlet Kavramının Dönüşümü	9
2.2. Yerel Yönetimler Ve Sosyal Belediyecilik	11
2.2.1. Yerel Yönetim Kavramı Ve Merkezi Yönetimden Farkları.....	11
2.2.2. Yerel Yönetimlerin Tarihi Gelişim Süreci	13
2.3. Sosyal Belediyecilik.....	15
2.3.1. Sosyal Belediyecilik Kavramı	15
2.3.2. Sosyal Belediyecilik Hizmetinin Gelişimi	17
2.3.3. Sosyal Belediyeciliğin Amaç Ve İlkeleri	19
3. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL BELEDİYESİLİK ANLAYIŞI VE KADINLARA YÖNELİK HİZMETLER	22
3.1. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihi	22
3.1.1. Osmanlı Döneminde Belediyecilik Ve Yerel Hizmetler	22
3.1.2. Cumhuriyet Döneminde Belediyecilik Ve Yerel Hizmetler	25
3.2. Türkiye’de Belediyecilik Anlayışının Dönüşümü Ve Sosyal Belediyecilik..	29
3.3. Sosyal Belediyecilik Ve Kadın Hizmetleri	31
3.3.1. Yerel Yönetimler Ve Kadın	31
3.3.2. Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Kapsamında Kadınlara Yönelik Çalışmaları	33

4. Sosyal Belediyecilikte Kadın Ve Çankırı Belediyesi.....	37
4.1. Varsayım, Yöntem Sorular	37
4.1.1. Araştırmanın Amacı	37
4.1.2. Araştırmanın Önemi	37
4.1.3. Araştırmanın Yöntemi	38
4.1.4. Kapsam Ve Sınırlılıklar.....	38
4.2. Bulgular.....	39
4.2.1. Demografik Bilgiler	39
4.2.2. Çankırı Belediyesi Sosyal Hizmetler Ve Yardımlar	40
4.2.3. Çankırı Belediyesi Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi...	41
4.2.4. Katılımcılara Yöneltilen Sorular	43
 5. SONUÇ.....	 55
 KAYNAKÇA	 58
ÖZGEÇMİŞ.....	62

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, bilgi ve sonuçları andığımı ve kaynaklarını gösterdiğimi beyan ederim.

(26/04/2024)

Merve AYATA ŞEN

TEZ KABUL VE ONAY
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Merve AYATA ŞEN tarafından hazırlanan Sosyal Belediyecilik ve Kadınlara Yönelik Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Çankırı Belediyesi Örneği başlıklı bu çalışma, 26/04/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *[oybirliği]* başarılı bulunarak jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Dr. Öğretim Üyesi Hediye Şirin AK	İmza:.....
Üye	: Doç. Dr. İsmet AKBAŞ	İmza:.....
Üye	: Dr. Öğretim Üyesi Çağdaş ZARPLI	İmza:.....

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 18.04.2024 tarih ve 2024/18-09-A sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir

Prof. Dr. Coşkun POLAT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Çalışmada sosyal devlet, sosyal belediyecilik konularının üzerinde dururken bu kavramların dünyada ve Türkiye’de gelişiminin ve dönüşümünün incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma çerçevesinde Çankırı Belediyesi ve Çankırı Belediyesi bünyesinde hizmet veren Astarlızade Kadın Eğitim Merkezinin çalışmaları incelenmiş olup belediyenin çalışmaları ile ilgili halkın bilgi sahibi olup bilinçlenmesi amaçlanmıştır.

Tez çalışmam esnasında bana oldukça kolaylıklar sunan danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Hediye Şirin AK hocama, en büyük destekçim olan ancak çalışmamı tamamladığımı göremeden bu dünyadan ayrılan canım kayınvalideme, tüm aileme, eşime ve güzel kızım Vuslat Ravza’ya teşekkür ederim.

(26/04/2024)

Merve AYATA ŞEN

ÖZET

Tezin Başlığı : Sosyal Belediyecilik Sosyal Yardım Ve Kadınlar Çankırı Belediyesi Örneği

Tezin Yazarı : Merve AYATA ŞEN

Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Hediye Şirin AK

Anabilim Dalı : Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Kabul Tarihi : 26.04.2024

Küreselleşmeyle birlikte dünya genelinde merkezi ve yerel yönetimlerde önemli değişimler yaşandı. 1980'lere kadar kamu hizmetleri, toplum içinde eşitlik sağlama amacıyla yürütülüyordu. Ancak 1980'lerden sonra neoliberal politikaların etkisiyle, kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi yönünde adımlar atıldı ve devletin piyasaya müdahale etmemesi gerektiği düşüncesi benimsendi. Refah düzeyinin artması, eğitim, konut, sağlık ve iş istihdamı gibi önemli konuların etkili bir şekilde yönetilmesi toplum için hayati öneme sahiptir. 1980'den sonra Türkiye'de sosyal hizmetlerin büyük bir kısmı belediyelere devredildi. Bu süreç, yerel yönetimlerin toplumun ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde karşılamasını amaçlıyordu. Ancak özelleştirme politikalarının etkisiyle bazı hizmetlerin kalitesinde ve erişiminde zorluklar yaşandı. Dolayısıyla, belediye hizmetlerinin sürdürülebilirliği ve etkinliği için dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Bu, hem özel sektörün rolünü hem de devletin sorumluluklarını göz önünde bulundurmayı gerektirir.

Çalışmada, Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemlerde belediyelerin gelişimi ve dönüşümü incelenirken, yerel yönetimler açısından sosyal belediyecilik kavramı ele alınmıştır. Sosyal belediyecilik anlayışı, belediyelerin sadece altyapı hizmetlerini değil, aynı zamanda toplumun sosyal ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak hizmet sunmalarını ifade eder. Bu bağlamda, Çankırı Belediyesi örneği üzerinden sosyal belediyecilik uygulamaları incelenmiştir. Özellikle, kadınlar için sunulan hizmetler bu analizin merkezinde yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Devlet, Yerel yönetimler ve Sosyal Belediyecilik, Çankırı Belediyesi

ABSTRACT

Thesis Title : Social Municipalism Social Assistance and Women Çankırı Municipality Example

Author : Merve AYATA ŞEN

Supervisor : Dr. Faculty Member Gift Şirin AK

Departme : Department of Political Science and Public Administration

Thesis Typ : Master's Degree

Date :26.04.2024

With globalization, significant changes have occurred in central and local governments around the world. Until the 1980s, public services were carried out with the aim of ensuring equality in society. However, after the 1980s, under the influence of neoliberal policies, steps were taken towards the privatization of public services and the idea that the state should not intervene in the market was adopted. Increasing the level of welfare and effectively managing important issues such as education, housing, health and employment are vital for society. After 1980, most of the social services in Turkey were transferred to municipalities. This process aimed to enable local governments to meet the needs of society more effectively. However, due to the impact of privatization policies, there were difficulties in the quality and access of some services. Therefore, a balanced approach needs to be adopted for the sustainability and effectiveness of municipal services. This requires considering both the role of the private sector and the responsibilities of the state. In the study, while examining the development and transformation of municipalities in the pre- and post-Republic periods, the concept of social municipalism in terms of local governments is discussed. The concept of social municipalism means that municipalities provide services by taking into account not only infrastructure services but also the social needs of the society. In this context, social municipal practices were examined through the example of Çankırı Municipality. In particular, services for women were at the center of this analysis.

Key Words: Social State, Local governments and Social Municipality, Çankırı Municipality.

KISALTMALAR

AVM	:Alışveriş Merkezi
KAYA	:Kamu Yönetimi Araştırma Projesi
KDM	:Kadın Dayanışma Merkezi
MEHTAP	:Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi
TESEV	: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı
TUSELOG	: Türk-İsveç Yerel Yönetimler Ortaklığı
Vb.	:Ve Benzeri
Y.Y	:Yüzyıl

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1. Katılımcıların Yaşları.....	37
Tablo 4.2. Katılımcıların Eğitim Durumu.....	37
Tablo 4.4. Katılımcıların Medeni Durumu.....	37
Tablo 4.5. Katılımcıların Mesleği.....	38

1. GİRİŞ

Topluma hizmet götürmekle yükümlü olan belediyeler siyasetin de halka en yakın ayağı olarak toplumsal hizmette de oldukça önemli bir yapı taşıdır. Sosyal devlet kavramının tüm dünyayı etkisi altına almasıyla birlikte sosyal belediyecilik kavramı da yaygınlaşmaya başlamıştır. Sosyal devlet kavramının kelime olarak tam karşılığı bulunmasa da halka hizmet götürmeyi ve halkın refah seviyesinde yaşam sürmesini amaç edinmiş olan devletlere sosyal devlet denilebilir. Sosyal devletlerin işleyişi o devletin ekonomisine sosyal durumuna göre değişiklik gösterebilmektedir. Sosyal devlet kavramının gelişim süreci Fransız devrimiyle başlamıştır. Fransız devrimiyle birlikte temel hak ve özgürlüklerin gelişim göstermesi hukuk devletinin doğmasını sağlamıştır. Kişinin doğuştan gelen temel hak ve özgürlüklerinin korunması için devletin yasalarla kendisini sınırlandırması gerektiği gündeme gelmiştir ve birey anlayışı ortaya çıkmıştır.

Sanayi devriminin ardından, devletin rolü ve sınırları yeniden belirlenmeye çalışıldığı bir süreç ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, toplumsal sorunlarla karşı karşıya kalınmıştır; sosyo-ekonomik ve toplumsal dengesizlikler belirgin hale gelmiştir. Halkın yaşam koşulları oldukça zorlu bir hal almıştır. Bu sorunlarla başa çıkabilmek adına, devletin düzenleyici bir rol üstlenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu süreçte, liberalizm ve sosyal devlet kavramları arasında kesişen yollar ortaya çıkmıştır. Bu, devletin ekonomiye müdahale etme gerekliliğiyle birlikte, toplumsal refahı ve adaleti sağlama sorumluluğunu üstlenmesini gerektiren bir dönüşümü işaret eder.

Sosyal devlet kavramı ilk olarak orta çağ dönemlerinden başlayarak karşımıza çıkmaktadır. Ortaçağ sonrasında ise sanayi devrimiyle birlikte işçi sınıfının ikinci planda kalmıştır. Sanayi devrimiyle emek kavramının değersiz bir hal aldığı düşünülmektedir. Geniş kitleleri içine alan işçi sınıfının zor durumda kalması sosyal ve ekonomik anlamda önemli değişimlerin yaşanacağını göstermiştir. 1970'li yıllarda olumsuz anlamda değişimlerle karşı karşıya kalındığı söylenebilir. İkinci dünya savaşı sonrasında ise hızla büyüyen ekonomi, 1980 yılından sonra yerini krizlere bırakmıştır. Bu nedenden dolayı sosyal devlet anlayışının da gerileme yaşadığı düşünülmektedir.

Yerel yönetimler, seçilmiş kişi veya kişiler tarafından yönetilen birimlerdir. Bu birimler halkın yerel ihtiyaçlarını karşılama amacıyla hareket etmektedirler. Yerinden yönetim birimleri merkezi yönetimden ayrı olarak hizmet sunabilirler. Yerel yönetimlerin bilinen geçmişi çok eski zamanlara kadar uzanmaktadır. Eski yunan ve roma da kullanılmış olan yönetim bu günkü anlam da belediyeçilik hizmetlerinin başlangıcı olmuştur. Yerel yönetimlerin hızlı gelişimi 18. Yüzyıl da başlamıştır. 19. Yüzyıl da ise şehirler daha yoğun bir ilgi görmeye başlamıştır.

Belediyelerin esas amacı halkın yerel düzeyde ki ihtiyaçlarını karşılamaktır. Belediyeler halka hizmet götüren ve halka en yakın hizmet birimi olmalarından dolayı sosyal anlamda oluşturulacak hizmetlerin halka sunulmasında da etkili rol oynarlar. Dünya da olduğu gibi Türkiye de de son yıllarda kamusal mana da meydana gelen değişimler kamu yönetiminin de iyileşmesini sağlamıştır. Bunun en büyük etkeni küreselleşmedir. Türkiye de yerel yönetimler tarihinin, Osmanlı döneminde oluşturulan mahalle ve köy topluluklarıyla başladığı söylenebilir. Köy ve mahalle olgusu Tanzimat öncesi döneme dayanmaktadır. Osmanlı'da yerel yönetim bağlamında kadılar ve ayanlar önemli yer tutmaktadır. Osmanlı döneminde belediyeler kurulmadan önce belediye görevleri vakıflar tarafından yürütölmekteydi. 1854 yılında meydana gelen Kırım Savaşı ile Osmanlı belediyeler ile ilgili yeni bilgiler edinmiştir. 1855 yılında ilk şehremini göreve getirilerek İstanbul'da ki ilk belediye açılmıştır. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise Kurtuluş Savaşı sonrasında Osmanlıdan Türkiye'ye 389 belediye bırakılmıştır. 1921 yılında çıkarılan Teşkilatı Esasiye Kanunun'da mahalli idarelerden söz edilmektedir. 1924 yılında 417 sayılı kanunla Ankara başkent ilan edilmiş ve ismi Ankara şehremaneti olmuştur. 1930 yılına gelindiğinde 1580 sayılı kanunla halkın toplu yaşam alanlarının düzeninin sağlanması görevi belediyelere verilmiştir. 2004 yılında ise 5216 sayılı belediye kanunu ile büyükşehir belediyelerinin hukuki statüleri düzenlenmiş olup 5393 sayılı kanunla da belediye meclislerinin görev ve yetkileri belirlenmiştir (Çolak,2012:45).

Kamu kurum ve kuruluşlarında etkili hizmet üretmek ve sunmak için iyi bir stratejik planlama yapmak çok önemlidir. Ayrıca bu stratejik planlamalarda toplum içerisindeki cinsiyet eşitsizliğini önlemek adına kadınlar içinde plan ve projeler yapılması önem arz eder. Bu konuyla alakalı belediyeler yeni yeni bilinçlenmeye başlamışlardır ve faaliyet raporlarına toplumsal cinsiyet eşitliği konusunu ekledikleri görölmektedir. Bu

konu kapsamında belediyelerin vermiş oldukları hizmetler olarak kadın danışma merkezleri, kadın dostu kentler projesi, TUSELOG projesi, kadınsız kentler araştırması örnek olarak gösterilebilir(Bayraktar, 2017:10).

Bu çalışmanın amacı, topluma hizmet sunan en küçük yerel yönetim birimi olan belediyelerin sosyal belediyecilik kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetleri incelemektir. Bu çerçevede, Çankırı Belediyesi ve bu belediyeye bağlı birimlerden olan Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim ve Kültür Merkezi örneği üzerinde durulmuştur. Çalışmada, belediyelerin sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde sundukları hizmetler ve sosyal faaliyetler detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Özellikle, kadınların eğitimi, istihdamı ve sosyal yaşama katılımını desteklemeye yönelik projeler ve programlar incelenmiştir. Çankırı Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışı, toplumun ihtiyaçlarına duyarlı bir şekilde hareket ederek, sosyal adaletin sağlanması ve toplumsal refahın artırılması hedeflenmiştir. Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim ve Kültür Merkezi ise kadınların eğitim alması, meslek edinmesi ve sosyal becerilerini geliştirmesi için önemli bir platform olarak öne çıkmıştır.

Bu çalışma, yerel yönetimlerin toplumsal ihtiyaçları karşılamadaki rolünü anlamak ve sosyal belediyecilik uygulamalarının etkisini değerlendirmek adına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Çalışmanın ilk kısmında sosyal devlet olgusunun gelişim ve dönüşüm süreçleri açıklanmıştır. Ardından yerel yönetimler içerisinde sosyal belediyecilik kavramı üzerinde durularak yerel yönetim ve merkezi yönetimin farklılıkları açıklanmış, yerel yönetimlerin tarihi gelişim aşamaları incelenmiştir. Bu çalışmanın ikinci bölümünde ise Türkiye de yerel yönetimler ve sosyal belediyecilik anlayışı ve kadınlara yönelik yapılan hizmetler başlığı altında Türkiye de yerel yönetimlerin tarihi, Türkiye de ki belediyecilik anlayışının dönüşümü ve yerel yönetimler içerisinde kadının yeri ile kadınlara yönelik yapılan hizmetler ortaya konulmuştur. Çalışmanın üçüncü bölümünde Çankırı belediyesi örneği sosyal belediyecilik kavramıyla açıklanarak Çankırı belediyesinde ki sosyal hizmetler ve yardımlar ayrıca kadınlara yönelik çalışmalar detaylandırılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Devlet Kavramı Gelişimi ve Dönüşümü

2.1.1. Sosyal Devlet Kavramı

Sosyal devlet olgusunun tam olarak bir karşılığı bulunamamıştır. Sosyal devlet olgusu tanımlandığı ülkeye, döneme, ekonomik duruma, sosyal ve siyasi duruma göre değişiklik göstermektedir. En temel ihtiyaçlardan sayılan eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi haklar bile ülkelerin uygulamış olduğu yasalar dahilinde veya sosyal harcamalar için ayırmış oldukları bütçeler dahilinde farklılıklar barındırmaktadır (Çam ve Karaca, 2019: 74).

Sosyal devlet kavramı, 20. Yüzyıl kapitalist devlet anlayışı modelinin yönetim biçimlerinden birisidir. Tarihsel süreçte sosyal devlet anlayışının başlangıç noktası sosyal yardım hizmetleridir. Sosyal yardım hizmetleri toplum içerisinde günlük yaşamsal ihtiyaçlarını kendi kendine karşılamakta güçlük çeken kesimlerin yaşamsal ihtiyaçlarının karşılanması anlamına gelir(Güler, 2005: 2).

Sosyal devlet kişilere hem klasik hürriyet haklarını hem de asgari düzeyde ki yaşamsal haklarını sağlamakla yükümlüdür. Kişilerin sağlık açısından uygun şartlarda barınabileceği bir evi bulunması zorunlu görülürken, eğitim ve öğretim haklarına da kolayca ulaşabilmelidir. Modern dünya da sosyal devlet anlayışını benimseyen ülkeler, maddi olanakları yetersiz olan yoksulluk düzeyinde bulunan kişileri refah düzeyde ki yaşamsal olanaklara ulaştırmayı amaç edinmektedirler(Ruhi, 1999: 25).

Hukuk devleti ilkesinin vazgeçilmez maddesi olan sosyal devlet kavramı toplumun refah düzeyde ki yaşamsal olanaklarının sağlanabilmesi için devletin desteğinin gerekli olduğunu öne süren devlet modelidir. Hukuk devleti modeli sosyal devlet anlayışını benimserken, toplum üzerinde mutlak baskı sürdüren hükümdarın halk üzerinde ki baskısını en aza indirmeyi bir sosyal devlet ödevi olarak görmüştür. Hukuk devleti anlayışına göre sosyal devlet olmanın yegane koşulu yurttaşlarının sosyal durumunu ve yaşam koşullarını asgari düzeyde tutmaktır (Bulut, 1999: 24).

Bu bağlamda, sosyal devlet kavramı tanımlarken oldukça farklı bakış açıları meydana gelmiştir. Tanımlamaların bir kısmı sosyal kelimesi üzerinde dururken, diğer bir kısım refah kelimesini ele alarak kavramı daha somut hale getirmeye çalışmıştır. Bazı

tanımlamalarda ise sosyal devlet olmanın adımları gösterilmiştir. Tüm bu düşünceler ve yöntemler sonucunda kavramı en doğru şekilde tanımlama yöntemi sosyal devletin nitelikleri ve amaçları doğrultusunda yola çıkılarak yapılan tanımlamalardır. Bu bağlamda yapılan tanımlamalarla sosyal devlet, halka insan onuruna yakışır asgari ölçüde yaşam standartlarını sağlamak amacıyla hareket etmektedir(Gümüş, 2010: 122).

2.1.2. Sosyal Devlet Kavramının Gelişim Süreci

Fransız Devrimi'nin ardından, temel hak ve özgürlükler konusunda yaşanan gelişmelerle birlikte hukuk devletinin geliştiği bir döneme girilmiştir. Hukuk devleti anlayışının filizlenmeye başlaması ile birlikte kişinin doğuştan gelen temel hak ve özgürlüklerinin korunması için devletin yasalarla kendisini sınırlandırması gerektiği gündeme taşınmıştır. Devletin yanı sıra birey anlayışını ön plana çıkartan bu düşünce, liberalizm olarak adlandırılmakta ve bunun sonucu olarak birey\toplum arasında da bir değişimin sağlanması hedeflenmektedir. Sanayi devrimi ile birlikte kapitalist sistemin oldukça yaygın hale geldiği bu dönemde devletin sınırlarının belirlenmeye çalışıldığı bu süreçte, toplumsal sorunlarda baş göstermeye başlamıştır. Sosyoekonomik olarak ve toplumsal bağlamda dengesizlikler görülmüş, halkın yaşam ve çalışma koşulları daha da ağır hale gelmiş ve gelir dengesizlikleri dikkat çekici hale gelmiştir. Liberal anlayış, doğal eşitlik anlayışını desteklediğini ortaya koysa da toplum içinde eşitsizliklerin görülmeye başlamasıyla eleştirilerin odağı olmaktan kaçamamıştır. Bireysel hak ve özgürlükler ilerlemesini sürdürürken çoğalan sosyal sorunlar, devletin bu konuda bir düzenleme yapmasını zorunlu hale getirmiştir (Koray, 2007: 27-28).

Liberalizm anlayışı ile sosyal devlet kavramlarının yollarının kesişmesi sebebiyle birlikte incelenmesi kaçınılmazdır. Liberalizm anlayışı üç başlık altında incelenebilir, klasik liberalizm, sosyal liberalizm ve son olarak neo liberalizm. Klasik liberalizme 19. y.y.'ın son dönemlerinde rastlamak mümkündür. Bu anlayış devlet müdahalesinin piyasaya yansımaması gerektiğini öne sürer ve “bırakınız yapsınlar bırakınız geçsinler” anlayışı benimsenir. Klasik liberalizmin öncüsü olan Adam Smith devlete üç görev yükler, bunlar savunma, adalet ve kamu kurumlarının devamlılığını sağlayabilmektir. Savunma görevi ile devlet, vatandaşlarını dış güçlere karşı koruma görevini üstlenmelidir. Adalet görevi ile devlet, adaleti sağlarken aynı zamanda hukuk

birimlerini de korumalıdır. Liberal düşüncenin temel özellikleri bireyi ön plana çıkartan, sosyal alanın mümkün olduğunca özelleştirilmesini ve devlet müdahalesinin azaltılıp veya tamamen ortadan kaldırılmasını sağlamaktır(Yaşa, 2018:153).

Sosyal liberalizm kavramına bakıldığında, esas olarak sosyal adalet ve kişisel özgürlük kavramları arasında denge oluşturmayı amaçladığını söyleyebiliriz. Klasik liberalizmde olduğu gibi sosyal liberalizmde de piyasa ekonomisi, kişi hak ve özgürlükleri gözetirken bunların yanında devletin eğitim, sağlık ve yoksulluk konularında bir ideolojisinin olması gerektiğini savunur. Ayrıca sosyal liberalizm fırsat eşitliği konusuna da değinir. Yani sosyal liberalizm, kişisel özgürlük düşüncesine dayanan, piyasanın yetersiz kaldığı ve başarı sağlayamadığı süreçlerde sosyal eşitliğin ve toplumsal refahın sağlanabilmesi adına devletin denetleyici ve düzenleyici kimliği ile ekonomiye gerektiği kadar müdahalede bulunmasını benimseyen bir anlayıştır (Yanbaş, 2019:119).

Neo-liberalizmde ise, piyasanın özgürlük düzeyine vurgu yapılmaktadır. Sosyal liberalizmden farklı olarak neo-liberalizm, devletin piyasaya müdahalesinin olmaması gerektiğini piyasaya dışarıdan gelen müdahalelerin tamamen kaldırılması gerektiğini savunur. Genel olarak bakıldığında neo-liberalizm ve klasik liberalizmin bağdaştığı noktalar vardır. Piyasanın devlet yönetiminde olmasının piyasaya zarar vereceği, devlet müdahalesinin ekonomik piyasa da olduğu gibi eğitim alanında da yok edilmesi gerektiği düşünülür. Devletin toplamış olduğu vergilerin de dikkatli şekilde kullanılıp, halka eşit şekilde geri dönüşünün sağlanması gerektiği savunulur. Çünkü piyasaya en çok zararı dokunan konu kişilerin yanı sıra belli grupların bencil ve çıkarıcı davranışlarıdır. Burada dikkat çeken konu kapitalizmin yaygın hale gelerek kapital toplumların kendi çıkarlarını ön planda tutma çabalarıdır. Bu tutum başta işçi sınıfı olmak üzere birçok kesimi rahatsız edici hal almıştır (Dalbay,2019:55).

Uygulanan politikalarda kişi hak ve özgürlükleri ön planda tutulmuş, sermaye birikimi hızla devam etmiş, ancak kapitalist anlayışın tüm olumsuzlukları kendini göstermeye devam etmiştir. Çalışma koşullarının eksikliği ve acımasızlığı oldukça göze çarpar hal almış, çalışan işçilerin yaşları 8 yaşına kadar inmiş ve çok az miktarda ücretle sağlıksız koşullarda çalıştırıldıkları acımasız bir ortam oluşmuştur (Yüksel, 284).

Bu sorun ve 1870’li yıllarda ortaya çıkan ekonomik buhran, klasik liberalizmin öne sürdüğü devlet müdahalesinden uzak piyasayı yani devlet ve piyasa ilişkisinin gözden geçirilmesinin zorunlu olduğunu göstermiştir. Meydana gelen sorunlar, piyasaların buhrandan çıkabilmesi için kapitalizmi benimsemiş ülkelerin piyasa devleti ilişkisinde devletin aktif şekilde rol alması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun sonucunda piyasanın koşullarını aşırı derecede etki altına almadan devletin müdahalesinin gerekli olduğu düşüncesi yani sosyal liberalizm meydana gelmiştir. Sosyal liberalizmle birlikte ilk olarak, çalışma ve hayat koşullarının insan yaşamına yakışır bir dereceye getirilmesi hususunda düzenleme yapılmıştır. Birinci ve ikinci dünya savaşlarının ardından meydana gelen sosyal ve ekonomik sorunlar, sosyal liberalizmin ve refah devlet anlayışının gelişmesinde etkin rol oynamıştır. Sonuç olarak sosyal liberalizm ve refah devlet anlayışında bireysel özgürlük temel alınarak gerekli çalışmaların yapılması öngörülmüştür (Sevinçhan, 2014: 24-26).

Sosyal anlamda liberalizmin gelişmesinde, sosyalizmin güçlenmeye başlaması, işçi sınıfının haklarını savunmaya başlamaları ve 1929 buhranının etkisi olmuştur. Bu süreçte sermayeden sağlanan vergiler oldukça yükseldi ve sosyal hizmet için yapılan harcamalar artırılmıştır. Bu süreç 1970’li yıllara kadar devam etmiştir ve kapitalist ülkelerde sosyal devlet veya refah devlet şeklinde adlandırılmıştır (Yüksel, 285).

Adam Smith’in ihtiyaca göre kaynakların dağıtılabileceği ve serbest piyasanın bu koşullar içinde denge sağlayabileceği şeklinde ki düşüncesi olumsuz karşılıklar almaya başlayınca, kapitalist anlamda maliyetler eleştirilere maruz kalmıştır. Meydana gelen toplumsal sorunlar bu politikaların taraflar haline gelmesine neden olmuştur, Keynesyen yaklaşıma göre devlet müdahalesi zorunlu görülmeye başlanmış ve bu görüş destek görmüştür. Bunun sonucunda sosyal devlet anlayışı piyasayı terk etmeyerek sosyal adaleti serbest piyasanın acımasızlığına karşı savunmaya devam etmiştir ve üretim piyasasında değişiklik yapmadan eşit dağılım ve güç durumunda bulunan bireylerin lehine hareket etmek planlanmıştır (Gümüş, 2010:126).

Sanayi alanında çalışan işçilerin haklarını korumak amacıyla çıkarılan bu yolda düzenlenen sosyal politikalar tüm toplumu kapsayıcı bir hal almıştır bu durum gelişme gösterirken değişim yaşamış ve çeşitlenmiştir. Üzerinde çalışılan sosyal politikalar, vergi veya ücret politikalarının yanı sıra sosyal yardımlara, eğitim, sağlık, çocuk, yaşlı,

engelli bireylerin hizmetlerine kadar uzanmıştır. Bu evrilme ile birlikte klasik liberalizmden sosyal liberalizme doğru bir geçiş söz konusudur (Yüksel, 286).

1970’li yıllara kadar sağlık, emeklilik sigortası, aile gibi alanlarda gelişmeler olamaya devam etmiştir. 70’li yıllardan sonra sosyo-ekonomik anlamda kalkınma sağlanması için yapılan politikaların devletin özel hayata müdahale etme kapılarını açtığı düşüncesiyle liberal politikalar yeniden su üstüne çıkartılmıştır. 1980’li yıllardan sonra sosyal politikalar hızla terk edilmiş ve neo liberal politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Neo liberal politikaya göre serbest piyasa sisteminin uygulanması kendilerine bağlıdır ve tarafsız eşit gelir dağılımını neo liberal uygulamalar sağlayabilir. Bir diğer öngörüsü ise serbest piyasanın devletten üstün olarak görülmesidir. Sonuç olarak bu düşünce sisteminde devlet planlamasıyla kişilerin isteklerinin karşılanması ve emeğin dengeli olarak dağılımı mümkün değildir (Sevinçhan, 2014:33).

1980’li yıllarda kapitalizmi benimsemiş olan batılı ülkelerde sosyal politikalarından kopmaya başlamış ve Keynesyen düşünceden uzaklaşmışlardır. Devletlerin katı şekilde işleyişi eleştiri almaya başlamış, kamu hizmetlerinin tam anlamıyla etkili olmadığı görülmeye başlanmış, devletin kurumlarının kamu kaynaklarını verimli şekilde kullanmadığı dikkat çeken noktalardan birisi olmuştur. Bu bağlamda en önce neo-liberal akımın kapitalist ülkelerde hızlı bir şekilde kendisini gösterdiğini söylemek mümkün olacaktır. Bu dönemde kamu kuruluşlarının üstlendiği birçok iş alanı serbest piyasaya devredilmiş ve sosyal politikalardan uzaklaşmaya başlanmış. Bu politikanın sanayileşmesini bitirmiş kapitalist ülkelerin uygulaması yanı sıra sanayileşme sürecinde olan kapitalist ülkelerde de uygulanması tavsiye edilmiştir. Böylece gelişmekte olan ülkelerin de sermaye sahibi ülkelere destek alarak gelişmesini hızlandırması hedef alınmıştır. Küreselleşme olarak adlandırılan bu süreç, uluslararası anlamda hükümetler tarafından da destek görmüştür. Bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte ülkelerin birbirinden etkilenme hızı artmıştır, dolayısıyla sanayileşmiş ülkelerde uygulanan ekonomik, sosyal ve kültürel politikalar sanayileşmekte olan ülkeleri hızlı bir şekilde etkisi altına almaktadır (Gümüş, 2010:223).

2.1.3. Sosyal Devlet Kavramının Dönüşümü

Eski çağlarda devletin sosyal bir düzeni bulunmamakta ve sosyal adalet gibi bir düzene rastlanmamaktadır. Bu dönemlerde üzerinde durulan en önemli konunun bireysel mülkiyet hakkının korunması olduğu söylenebilir. Sosyal devlet kavramı ilk olarak ortaçağ zamanlarında karşımıza çıkmaktadır. Ortaçağ sonrasında sanayi devrimi ile birlikte iş alanlarında ki farklılaşmalar, üretim haznesinde ki artışlar, iş bölümünün ortaya çıkması gibi faktörler işçi sınıfın zor durumda bırakmıştır. Sanayi üretimine geçilmesiyle birlikte emek değersizleşmeye başlamıştır. Yaşanan bu süreçte elinde ki tek mesleği iş gücü olan kesim iş verenin uygun gördüğü şartlarda çalışmak durumunda kalmıştır. Geniş kitleleri kapsayan işçi sınıfının bu olumsuz şartlarda yaşam mücadelesi vermeye başlaması sosyal ve ekonomik anlamda önemli değişimlerin meydana gelmesini sağlamıştır, 1848 İşçi Devrimi bunun en somut örneği olarak gösterilebilir. 1848 Devrimi ile birlikte devletin hiçbir şeye karışmama tutumunun değişmesi gerektiği yönünde ve bu bağlamda düzenlemelerde bulunması gerektiği açıkça belirtilmiştir (Gümüş, 2010: 119-120).

1970’li yılların ortalarına gelindiğinde sosyal devlet anlayışında temelden değişiklikler yaşanmaya başlandığı görülmektedir. Meydana gelen değişimler daha çok olumsuz yöndedir. Bu sebeple sosyal devlet kavramında meydana gelen bu gerileme ve 2. Dünya savaşından sonra devam eden sosyal devlet anlamında yaşanan gelişmelerin, gerileme dönemine girmesi dönüşüm olarak adlandırılmaktadır (Güler, 2020:39).

İş gücü ve sermaye arasında oluşan bağdaşma ile 2. Dünya savaşı sonrasında gerçek mana da kendisini göstermeye başlayan sosyal devlet 1950 ile 1970’li yıllara kadar en parlak dönemini yaşamış, fakat 1980’li yılların ardından günümüze kadar uzanan süreçte oldukça fazla ekonomik sorunla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle 2. Dünya savaşı sonrasında 1970 yılına kadar hızla büyümeye devam eden ekonomi, 1980 yılından sonra yerini hızla büyüyen işsizlik oranlarına bırakmıştır. Bu sürecin sonucu olarak sosyal devlet kavramı bu yaşanan olumsuzlukların sorumlusu olarak görülmüştür. 1970’li yılların ortasından itibaren devletin ekonomik krizler yaşamaya başlamasıyla sosyal devlet kavramı yaşadığı parlak dönemin sonuna gelmiştir ve sosyal devletten geriye dönüşler başlamıştır (Gümüş, 2010:128).

Sosyal devletin gerileme dönemi devletin ekonomik kriz yaşamasıyla başlamış, yaşanan büyük ekonomik sorunlar sosyal devleti etkisi altına almıştır. Bretton Woods sisteminin çöküşü (1971), birinci (1973-1974) ve ikinci (1979-1980) petrol krizlerinin meydana gelmesi ekonomiyi kökünden sarsan önemli olaylardır. Bu süreçler yaşanırken temel sorunun ekonomik büyümenin yavaşlaması ve işsizlik oranının çoğalması olduğu tespit edilmiştir. Bu problemler sosyal devletin iki yapı taşıdır, yavaş büyüyen ekonomi sosyal devletin maddi zorluklar yaşamasına sebep olurken devletin sağlayacağı sosyal destekler için kaynak sıkıntısı yaşamasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra git gide artan işsizlik oranı devletin yaşamakta olduğu kaynak sıkıntısını daha da artırmıştır. Sosyal devlet mali sorunlardan dolayı önemli sıkıntılarla karşı karşıya gelmiş ve sosyal devletin büyük maliyetler gerektiren yapısını sürdürmenin mümkün olmadığı düşüncesi ortaya çıkarken, sosyal devlet açısından bir gerileme oluşmaya başlamıştır (Aydın, Çakmak, 2017:5).

Küreselleşme, dünya genelinde ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi açıdan birbirine bağılılık ve etkileşimin artması anlamına gelir. Bu süreç, teknolojik ilerlemeler, ticaretin serbestleştirilmesi, finansal entegrasyon, iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve uluslararası ilişkilerin derinleşmesi gibi faktörlerle desteklenir. Bu süreç, dünya genelindeki ekonomik büyümeyi teşvik edebilirken, aynı zamanda gelir eşitsizliği, çevresel sorunlar ve kültürel homojenleşme gibi zorlukları da beraberinde getirebilir. Küreselleşme algısı 1970'li yıllarla birlikte üç küresel dalga halinde kendini göstermeye başlamıştır. İlk dalga kendisini 1500'lü yıllarda bölgesel ticaretin küreselleşme ile birlikte gelişimi olarak göstermiştir. İkinci dalga 1800'lü yıllarda sanayileşmenin hızlanmasını gösteren süreçtir. Son dalga ise 1945 sonrası yeni dünya düzeni düşüncesi ile birlikte hız kazanmıştır. Küreselleşme kavramının sosyal devlet üzerinde ki etkisinden söz edecek olursak; siyasi boyutta, ekonomik boyutta, teknolojik boyutta, kültürel bağlamda ve sosyal açıdan çok yönlü bir kavram olan küreselleşme sürecinde en çok etkileşim ve değişim ekonomik anlamda görülür. Sosyal devletin dönüşüm sürecinde de en önemli rolü küreselleşmenin ekonomik boyutu üstlenir. Küreselleşmede de küreselleşmenin ekonomik bölümünde de en önemli kavram karşılıklı bağımlılıktır. Bu bağlamda küreselleşmenin göz önüne geldiği nokta paranın, malın ve hizmetin karşılıklı olarak hareketliliğinin artmasıdır. Küresel boyutta baktığımızda sermayenin coğrafi konuma bağımlılığı ortadan kalkar

ve sermaye nerede daha çok kar elde edebiliyorsa o konumda kendini ortaya çıkartabilir. Bu ölçüde uluslararası rekabetin hızlı değişimi küreselleşmenin ekonomik boyutunu gözler önüne serer. Bu sebeple küreselleşmenin sosyal devlet üzerinde olumsuz etki yaratacağı düşünülmektedir (Güler, 2020:42).

2.2. Yerel Yönetimler ve Sosyal Belediyecilik

2.2.1. Yerel Yönetim Kavramı ve Merkezi Yönetimden Farkları

Yerel yönetim kavramı ademi merkeziyetçilik kavramı ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Yerinden yönetim topluma sunulacak olan hizmetlerin bir kısmının devlet merkezli olarak değil yani merkezi idari teşkilat içerisinde bulunmayan kamu tüzel kişileri tarafından sunulmasıdır (Günday, 2002:61).

Yerel yönetim, bölgeden ve ulusal ölçekten daha küçük birimlerde seçilme yöntemiyle başa gelmiş kişiler tarafından yönetilen ve yönetim anlamında halkın yerel ihtiyaçlarını karşılamak amacı güden organlardır. Bu organlar idari ademi merkeziyetçilik olarak da görülebilir. Siyasi ademi merkeziyetle bu kavramı karıştırmamak gerekir çünkü siyasi ademi merkeziyet federalizme çok yakındır. Siyasi ademi merkeziyette devleti oluşturan organların kendine ait yasama yargı yetkisi bulunmaktadır. İdari ademi merkeziyet ise merkezi yönetime dahil olmayan kamu tüzel kişilerin belirli kamu hizmetlerinin karşılanmasını ifade eder. Burada yasama veya yargı yetkisi bulunmamaktadır. İdari ademi merkeziyet ile yavaş ilerleyen yönetim veya hizmet işleyişlerinin halka hızlı şekilde sunulması amaçlanmaktadır (Erkan, 2014:7).

Yerinden yönetim birimleri merkezden ve merkezi yönetimden bağımsız olarak hizmette bulunabilirler bu sebeple halkın ihtiyaçlarını birinci elden ve hızlı bir şekilde karşılayabilmektedirler. Bürokrasi ve statü merdivenleri azaldığı için daha etkin ve verimli hizmet sağlanması beklenir ve ayrıca halkın iradesi doğrudan yönetime yansıdığından demokratik anlamda ilkelere daha uygundur. Bunların yanı sıra kamu hizmetleri yerel anlamda farklılıklar taşıyabileceği için bölgeler arası eşitsizlik oluşabilir. Yerinden yönetim kuruluşlarının bütçeleri kendilerine özgüdür bu da ayrı ayrı denetim gerektirir. Yerinden yönetim kuruluşları seçimle başa geldikleri için partizan hareketler sergileyebilir ve tekrar seçilebilmek adına halkın gözünü boyamak

için gösterişli hizmetler sunmaktan çekinmeyebilirler. Bu durum israfı yol açabilir (Yalçındağ, 1995:30).

Yerel yönetimler hizmet yönünden yerinden yönetim ve yer yönünden yerinden yönetim olmak üzere ikiye ayrılır:

Hizmet yönünden yerinden yönetim kurumları, bilgi ve uzmanlık gerektiren hizmetlerin devlet tüzel kişiliği dışında örgütlenerek tüzel kişiliğe bürünmesi ile ortaya çıkan kurumlardır. Hizmet yönünden yerinden yönetim uygulamasında bazı kamu hizmetleri merkezi yönetim dışında bu kurumlar tarafından yerine getirilmektedir. Kamu iktisadi teşebbüsleri, barolar, ticaret ve sanayi odaları bu birime örnek gösterilebilir (Telsaç ve Yılmaz, 2021:238).

Hizmetler yönünden yönetim kurumlarının da yerel yönetim kurumlarında olduğu gibi tüzel kişilikleri vardır. Bu kurumlar tüzel kişiliklerini kanunların vermiş olduğu yetki ile kazanırlar. Belirli yetkiler tanınmış olan bu kurumların hizmet alanları değişkenlik göstermektedir. Hizmet yönünden yerinden yönetim kurumlarının kendilerine ait mal varlıkları ve ayrı bütçeleri vardır. Hizmetler yönünden yönetim kurumları vesayet denetimine tabidirler. Vesayet denetimi ile özerklikleri ters orantılıdır, vesayet denetimi artış gösterdikçe özerklikleri azalır. Hizmetler yönünden yönetim kurumlarında çalışan kişiler diğer kurumlarda ki memur veya kamu personeli ile aynı sayılır. Yer yönünden yerinden yönetimi incelediğimizde ise; bölgede yaşamakta olan halka yerel anlamda ki ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri ve bu ihtiyaçlarını kendi özgür iradeleri ile seçmiş oldukları organlar tarafından belirlenmesi için verilen özerkliktir. Bu noktada halka bu özerkliğin tanınması yönetim açısından önemli bir adımdır (Yalçındağ, 1995:33).

Belirli kamu hizmetlerinin merkezden yönetim veya hizmet yönünden yerinden yönetim kurumları tarafından değil de yerel olarak yerine getirilmesi gerekmektedir. Yer yönünden yerinden yönetim kurumlarının dört tane önemli adımı vardır. Devlettten ayrı olarak hukuki kişiliğinin olması gerekir, yani devletten farklı olarak kendilerine ait olan görevlere sahip olması şeklinde ortaya çıkan kamu tüzel kişiliğe ihtiyacı vardır. Yer yönünden yerel yönetim kurumlarının yetkilerinin ve yerine getirmesi gereken görevlerin genel yetki anlamında düzenlenmesi bu kurumların yetkilerine güvence sağlar. Ayrıca bu kurumların özerkliğe de sahip olması gerekirken bunun yanı

sıra yeterli ölçüde maddi ve tekniksel araçlara sahip olması gerekir. Yerel anlamda da özerkliğe ihtiyacı vardır yani idari ve mali anlamda serbestlik gereklidir (Telsaç ve Yılmaz, 2021:302).

Türkiye’de yönetim merkezi ve yerel olmak üzere ikiye ayrılır. Yönetimin amacı; ulusu belirli amaçlar ve hedefler doğrultusunda bu amaçları ve hedefleri gerçekleştirmek adına birlikte çalışabilecekleri bir ortam hazırlamak ve birlikte üretim yapabilecekleri sahalar meydana getirmektir. Devlet ise refah seviyede toplum halinde yaşamayı amaç edinir. Bu manada yerel yönetimler yöresel halka doğrudan ve en hızlı şekilde hizmet etmeyi amaç edinir, gündelik hayatta kaliteyi ve refah seviyesini artırmayı öngörür. Merkezi yönetim ise ulusal anlamda bütün ülkeyi kapsayan hizmetleri planlar ve hayata geçirmeye yönelir (Erkan, 2014:4).

2.2.2. Yerel Yönetimlerin Tarihi Gelişim Süreci

Yerel yönetimler, merkezi yönetimin dışında kırsalda yaşayan halkın günlük hayatta ki ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla oluşturulmuş birimlerdir. Yerel yönetimlerde karar organları halk tarafından seçilir ve özerk bir yönetim yapısı mevcuttur. Yerel yönetimler demokratik yönetimin vazgeçilemez birer parçasıdır. Tarihsel süreçte yerel yönetimler halkın ihtiyaçlarına paralel olarak gelişim göstermişlerdir. Yerel yönetimlerin geçmişi Eski Yunan ve Roma kültürüne dayanmaktadır. Eski Yunan ve Roma da yer alan yönetim biçimi bugün ki belediyeçilik anlayışının temelini oluşturmuştur. Antik Yunan döneminde kendi kendilerine belirli bölgelerde yaşamlarını sürdüren topluluklar en küçük yönetim birimi olan siteleri oluşturmuşlardı. Yine aynı dönemlerde Roma’da ise şehirlerin temelini oluşturan Munice kelimesi belediye teriminin ilk halini yansıtır. Antik Yunan’da yönetsel düşüncenin temeli ve toplu yaşamın ilk oluşturulmaya başlandığı nokta olan polis olarak adlandırılan kent devletleri yer almaktaydı. Polis kavramı, güvenlik ve savunma ihtiyaçlarının tam anlamıyla karşılanabilmesi için köylerin bir araya gelerek oluşturdukları birimdir (Şentürk, 2008:35).

Polis kelimesi Eski Yunan’da yerleşim yerinin çekirdeği ve bu çekirdeğe bağlı olan bölgelerin bir araya gelerek oluşturduğu devleti ifade etmekteydi. Polis, Eski Yunan’da özgür bireylerin aktif şekilde politik sisteme katılabildiği kent devletinin de

karşılığıdır. Polisler birden fazla köy oluşumunun birleşmesiyle oluşmuşlardır(Aliağaoğlu ve Özkan, 2020:4).

Ticaretin etkili hale gelmesi, üretimin artması köylerin kendi kendilerine yetersiz hale gelmesine sebep olmuştur, bunun sonucunda köyler kasabalara bağlanmak zorunda kalmışlardır. Kentsel yaşamda özgürlük noktasında önemli etkisi olan komünlerin kurulmasıyla yerel yönetim kavramı bir adım daha atmıştır. Komün kelimesi belirli bir toprak parçası üzerinde yaşamakta olan toplum içerisinde meydana gelen sorunların çözülebilmesi adına oluşturulmuş yerel birlikler anlamına gelir. Günümüz tarihinde yerel yönetimlere halkın etkili şekilde katılımının olmasının da komünlerin etkisi vardır diyebiliriz (Çiçek, 2014:54).

Komünlerin oluşumunda etkili olan sınıf tacirler sınıfıdır çünkü kent üzerinde en hareketli ve en etkili sınıf tacirlerdi. Komün, merkezi yönetime karşı halkın özerkliğine imkan tanıyan bir birimdir. Belirli toprak parçası üzerinde yaşayan toplulukların kendi içlerinde yardımlaşma, güvenlik, alışveriş gibi günlük hayatta ki ihtiyaçlarını güvenli şekilde karşılayabilmek adına oluşturulan birimlerdir (Aykanat ve Çelik, 2007:104).

Şehirler, merkezinde halk meydanı anlamına gelen agoraları barındıran ve bu agoraların etrafında daire şeklinde kurulmuşlardır. Şehir merkezlerinde halkın demokrasiye doğrudan katılabilmesi adına oluşturulmuş halk meclisleri mevcuttu. Halk meclislerinde yabancılar, köleler ve kadınlar haricinde yirmi yaşını doldurmuş erkekler söz sahibi sayılıyordu. Kentsel yaşamın oluşumunda öneme sahip olan Roma döneminde kent merkezine forum adı verilmekteydi. Kenti yöneten ile yönetilen halk arasında ki ilişki düzeni kendi aralarında yapmış oldukları yazılı olmayan anlaşmalar üzerine kuruluydu. Orta çağın ilk dönemlerinde kentsel alanda yaşayan insanlar arasında kölelik yaygın bir hal almıştır. “Serf” adı verilen köleler bu dönemde “self” adı verilen asıl toprak sahiplerinin topraklarını işleyip üretim yapıyorlardı. Bu dönemde toprak önemli bir unsurdur geniş toprak sahip olan selfler toplumun yöneticisi sayılıyordu. Tarımsal faaliyetlerin hızla artması, fazla üretim olması tüccar sınıfını doğurmuştur. Elde edilen fazla ürünler tüketim toplumuna tüccarlar tarafından satışa sunulmaya başlanmıştır ve Ortaçağ kentlerinde yaşanan ilk farklılaşma ticaret alanında meydana gelmiştir (Çolak, 2012: 39).

Ortaçağı kapsayan dönemde ve yeniçağa gelinceye kadar olan dönmemde Avrupa’da belediyeçiliğin hızla geliştiği söylenemez. Ortaçağ ve ortaçağda yaşayan toplumlar sanayi döneminin hazırlık aşamasını oluşturmaktaydı. Yerel yönetim bağlamında esas gelişim 18. Yüzyıl sonunda, Avrupa’nın sanayi devrimi ile birlikte tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişi ile gerçekleşmiştir. Sanayi devrimi ile başlayan yeni dönemde üretim çizgileri farklılaşmış, yeni sosyal sınıflar meydana gelmiştir (Akyol, 2012:6).

Ulus devlet kavramının önem kazanmasıyla siyasal arenada da değişimler oluşmuş, kamu yönetiminde ki temel faktör kentten ulusa doğru yön değiştirmeye başlamıştır. Şehirlerin sanayi merkezi olarak meydana gelmesi, köyden kente göçün yoğunlaşması yeni döneme geçişi sağlamıştır. Sanayileşme ve kentleşmenin hızla artışı Avrupa’da kent sayısının yükselişini sağlamış bunun sonucu olarak yerel yönetimlerin hizmet sınırı daha da genişlemiş ve daha kapsamlı bir hal almıştır. 19. yy’a gelindiğinde kentler eskiye göre daha yoğun nüfusa sahip olmaya başlamıştır. Çarpık kentleşme, alt yapıların yetersiz kalması, çevre ve hava kirliliğinde artış meydana gelmesi gibi sorunlar ve bu sorunlara çözüm getirilmesi amacı Avrupa belediyeçiliğinde derinden değişimler yaşanmasına neden olmuştur (Uyar, 2004:31).

2.3. Sosyal Belediyeçilik

2.3.1. Sosyal Belediyeçilik Kavramı

Belediyeler ve yerel yönetim birimlerinin amaçları toplumun yerel nitelikte ki ihtiyaçlarını karşılamaktır. Belediyeler, imar temizlik, altyapı, çevre düzenlemeleri gibi görevlerin yanı sıra halkın gündelik ve sosyal sorunlarına da çözüm sunmakla da mükelleftir. Yerel yönetimlerin yanında merkezi yönetim denetim rolü üstlenmekte olup, finansal planlamalar ve uygulamalar mahalli idarenin kendisine aittir. Merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde ki bu rolü hizmette yerellik ilkesi olarak adlandırılır (Aygen,2014:180).

Yerel halka hizmet veren birimler halka en yakın birim olmaları sebebiyle sosyal alanda yapılacak olan hizmetleri daha etkili verimli şekilde halka ulaştırabilmektedirler. Bir diğer önemli nokta ise yöresel olarak insanların ihtiyaç ve taleplerinin değişkenlik gösterebileceği hususudur, bu husus yerel yönetimleri zorunlu hale getiren önemli bir maddedir. Belediyelerde ki sosyal hizmet ve politikaların

başarılı şekilde yönetilmesi, mahalli anlamda ihtiyaç sahiplerini saptayabilmekten geçer. Bölgede yaşayan dezavantajlı grupları, bakıma muhtaç insanları ve diğer ihtiyaç sahiplerini saptamak önemli bir noktadır. Bu grupları saptandıktan sonra hizmetlerin kesintisiz olarak sunulması belediyeler tarafından daha kolay şekilde gerçekleştirilebilir. Günümüzde belediyelerin görevleri arasında sosyal boyutlu görevler daha çok ön plana çıkmaktadır (Şimşek ve Yönten,2016:82).

Sosyal belediyecilik sunmuş olduğu ve sunacağı sosyal amaçlı hizmetlerle, görev alanı içerisinde ki halka daha iyi bir yaşam sunmayı amaçlar. Bu alanda belediyelerin oluşturdukları sosyal politikalar ve hizmetler halkın refah seviyesini artırırken toplumda ki dengeyi sağlayarak sosyal adaleti sağlar, diğer yandan sosyal kalkınmaya katkıda bulunur. Sosyal belediyecilik, belediyelerin halka götürmesi gereken gündelik görevler dışında sosyal alanda da projeler ve programlar oluşturma görevi de yükler. Bu görevler içerisinde kültürel faaliyetler, eğitim, sağlık, sosyal yardımlaşma, geziler, eğlence gibi birçok hizmet bulunur (Öztürk ve Gül, 2012:372).

Böylece belediyeler sosyal yardım alanında, kültürel faaliyetlerde, spor veya çocuklara yönelik alanlarda daha aktif hale gelmeye başlamışlardır. Bu tür sosyal kültürel faaliyetlerin şehirde yaşayan halkın da dikkatini çekmesi sonucunda, bir sonra ki dönem adına seçimlerde belediye başkanının daha fazla oya sahip olabilmesi için sosyal belediyecilik olarak adlandırılan hizmetlere yönelimin arttığı düşünülmektedir (Şataf ve Toprak, 2017:63). Özellikle 2020 yılında tüm dünyaya yayılan Covid-19 ve buna bağlı olarak pandemi ilan edilmesi sosyal belediyeciliğin önemini ön plana çıkarmıştır.

Sosyal belediyecilik kavramını derinlemesine anlamlandırabilmek, sosyal devletin dönüşüm yaşaması sonucu yeni bir hale gelmesi ile merkezi yönetim ve yerel yönetim arasında ki ilişkinin çözümlenmesinden geçer. Burada dikkat çeken nokta seçimle göreve gelen belediye başkanının yanında, merkezi yönetim tarafından atama yoluyla göreve gelen kaymakam valinin var olmasıdır. Yani yerel yönetim birimlerinin bağımsızlığı adına özerk yapısının olması önem arz eder (Çavuşoğlu ve Yalçınan, 2010:5).

Türkiye’de ve Dünya’da son dönemlerde kamusal alanda yaşanan değişiklikler siyasal yapıların ve kuruluşların kendilerini yeniden değerlendirmelerini sağlamıştır. Kamu yönetimini iyileştirmek ve geliştirmek adına yapılan bu değişimler günümüzde de hızla devam etmektedir. Küreselleşme ile birlikte süregelen bu dönem yerel değerleri öne çıkarmaktadır. Belediyeler de ki değişimi hızlı kentleşme, bu kentleşme ile birlikte ortaya çıkan sorunlar, yaşanan göçler ve küreselleşme tetiklemektedir (Güler ve Yılmaztürk,2017:11).

Sosyal belediyeçiliği; sosyal anlamda planlamaları ve düzenlemeleri idareye yükleyen, bu alanda ki harcamaları konut, sağlık, eğitim ve çevre düzenlemeleri alanlarını kapsayarak sosyal amaca uygun şekilde yön veren, işsiz veya dezavantajlı gruplara gerekli yardımları ulaştıran, bunun yanı sıra sosyal tesislerin açılmasını sağlayan, sosyal ve kültürel faaliyetler yürüten ve bunlara alt yapı planlaması yapmak için politikalar üreten ve yerel yönetime sosyal denetim görevi yükleyen bir kavram olarak açıklamak mümkündür (Şataf ve Toprak, 2017:65).

2.3.2. Sosyal Belediyeçilik Hizmetinin Gelişimi

Kamusal alanda ve belediye yönetimlerinde sosyal hizmetin halka ulaşması konusunda birçok sistem ve yöntem bulunmaktadır. Neo-liberalizmle birlikte etkin şekilde sosyal hizmet ve etkin şekilde sosyal politikalar için yerel hizmetten genel hizmete doğru ilerleme düşüncesi benimsenmiştir. İkinci dünya savaşı yıllarına kadar sosyal anlamda ki sıkıntıların çözülmesi kadılar tarafından üstlenilmiştir, toplumsal yardımlaşma ve sivil kurumlarda gerekli yardımları sağlamaya çalışıyorlardı, bu kurumların yetersiz kaldığı noktada devlet piyasaya müdahale ederek çözüm bulmaya çalışmıştır. Bu durum Keynesyen düşünceden ileri gelmektedir ve sonuç olarak refah devlet kavramı oluşmuştur (Sezik,2016: 173).

Sosyal yardımlaşma, sosyal hizmet, sosyal refah devleti fikrinin ortaya çıkması yaygınlık kazanmıştır. Kapitalizmin sonucu olarak adaletsiz gelir dağılımı, toplumda sınıfların meydana gelmesi gibi sosyal sorunların ortaya çıkması refah devletin devreye girme düşüncesini pekiştirmiştir. 21. Yüzyıla gelindiğinde sermayenin ve tüketimin küresellik kazanmasıyla, neo-liberalizm yükselişe geçmiş, kamu yönetimi alanında evrilen neo-liberalizm yeni kamu yönetimi anlayışını doğurmuştur. Bu

anlayış ile birlikte sosyal refah ve ekonomik politikalar yönünde birçok değişiklik meydana gelmiştir. Merkezi yönetimden mümkün olduğunca uzaklaşmış yerel yönetimlere verilen önem artmıştır. Devlet bu yönelim ile kamu harcamalarında kısıtlama uygulamış, sosyal problemlerin çözümünü sosyal hizmet kurumlarına yükleyerek devlet ve özel sektör arasında ortak bir yönetim oluşturmuştur. Oluşturulan ortak yönetim ile devlette yerel yönetim refah anlayışının önemli unsuru olarak görülmeye başlanmıştır. Yerel yönetim kurumlarının bulundukları bölgede kendi hizmet şartlarını belirlemeleri sosyal anlamda eşitsizlikleri de beraberinde getirmiştir (Altun ve Şimşek, 2000: 58).

Sosyal belediyecilik anlayışı ilk uygulanmaya başlandığında sosyal hizmet politikaları merkezi yönetim tarafından belirlenip yerel yönetimler tarafından uygulanıyordu. Sosyal belediyecilik kavramı tam anlamıyla uygulanmaya başlandıkça, merkezi yönetimin faaliyet alanları azaltılıp yerel yönetimlerin faaliyet ve hizmet alanları artırılmıştır. Meydana gelen farklılıklar sosyal ekonomik bağlamda eşitsizlikleri beraberinde getirmiş. Bunun yanı sıra devlet küreselleşme sürecinin sonucu olarak merkezi yönetimin elinde bulunan birtakım yetkileri yerel yönetimlere devretmiş, insanların yaşamlarında olumsuzluklarla karşılaşma olasılığı artış göstermiştir. Çünkü dezavantajlı grup olarak adlandırılan yaşlılar, engelliler, kimsesizler, maddi desteğe ihtiyaç duyan kişiler gibi toplumda yer alan bu gibi grupların etkili şekilde oluşturulmuş sosyal hizmetlere ihtiyacı vardır. Bu sebeple belediyelerde sosyal problemlerin çözüme ulaştırılması oldukça önemlidir (Sezik, 2016:178).

Belediyelerin görevleri arasında yer alan alt yapı üst yapı hizmetlerinin yanı sıra belediyeler sosyal sorunların çözümünden de sorumludur, öyle ki 5216 sayılı kanunla belediyelerin görev ve yetkileri belirlenmiştir. 5216 sayılı kanunun 7. Maddesinde “

Gerektiğinde sağlık, Eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak, sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler,

yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak”

hükümlerine değinilmiştir (Altun ve Şimşek, 2000:79). Bu hükümlerle belediyelerin halka yönelik eğitim, sağlık, kültür gibi alanlarda yerine getirmesi gereken hizmetler açıkça beyan edilirken, dezavantajlı gruplar olarak adlandırılan yaşlılar ve engelliler konusuna da açıkça değinilmiştir. Kadınlar, çocuklar ve gençler için sosyal kültürel faaliyetler oluşturma ve bu faaliyetlerin sürdürülmesi görevi belediyelere verilmiş. Bunun yanı sıra kadınlar için mesleki eğitim kazandırma kurslarının açılması öngörülmüştür. Kadınlar için mesleki eğitim kurslarının açılması, kadınların sosyal alanda aktif olmalarını ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarını sağlamak adına önemli bir adımdır. Bu tür kurslar, kadınların mesleki becerilerini geliştirmelerine ve iş gücüne katılmalarına olanak tanır. Böylece, kadınlar hem ekonomik olarak daha güçlü hale gelirler hem de toplumda daha aktif bir rol oynama fırsatı bulurlar. Bu kurslar, cinsiyet eşitliği ve kadınların kendi potansiyellerini gerçekleştirmesi için önemli bir destek mekanizması olarak görülebilir.

2.3.3. Sosyal Belediyeciliğin Amaç ve İlkeleri

Yerel yönetimlerin mahalli anlamda tamamlayıcısı sayılan sosyal belediyecilik uygulamaları uzun süre boyunca benimsenmiş ve direnişle karşılaşmıştır. Ancak son yıllarda, özellikle Avrupa Birliği uyum süreci ve toplumsal ihtiyaçlardaki artışla birlikte önem kazanmaya başlamıştır. Avrupa Birliği'nin belirlediği standartlara uyum sağlama çabaları, yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik uygulamalarına daha fazla odaklanmalarına yol açmıştır. Bu süreçte, sosyal belediyecilik yaklaşımı, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve refahı artırmak için önemli bir araç olarak değerlendirilmiştir. Sosyal belediyecilikte amaç ve ilkeleri kısaca dört ana madde de incelemek mümkündür(Güler ve Yılmaztürk, 2017: 10).

Sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon: Sosyalleşme, toplum içerisinde yer edinme, bireyin aile, okul, iş yeri gibi yaşamın içerisinde bulunan ve genel anlamda yaşamını sürdürdüğü ortamlarda kendisinden beklenen biçimde davranmayı ve diğer kişilerle uyumlu şekilde yaşamayı öğrenme süreci olarak açıklanabilir. Sosyalleşmeyi toplumu içine alan bir çember olarak düşünecek olursak bireylerin bu çember dışında kalmaları sorunlara yol açabilmektedir. Sosyal belediyecilik bu anlamda sosyal eğitim

işlevi üstlenmiş olarak gözükmektedir. Yerel yönetim birimleri toplumsal düzen ve refahın devamlılığını sağlayabilmek için kişilerin toplumsal kurallara uygun davranışlar sergileyebilmesi adına sosyal kontrol mekanizması olma ilkesini benimsemiştir. Günlük yaşam kurallarına uymayan veya uyum sağlayamayan hemşehrilere sosyal yaşama uygun davranışlar sergileyebilmeleri adına bazı hizmetler götürmekle yükümlüdür Bu doğrultuda halk meclisleri, iş yeri ziyaretleri, afişler, kıraathane toplantıları önemli hizmetlerdir (Şataf ve Toprak, 2009:16).

Mobilize etme, yönlendirme, yol gösterme: Belediyelerin amaç ve ilkeleri arasında halka danışmanlık etmek, önemli gün veya olaylarda halka yol gösterme, halkın sorunlarını nasıl çözebileceği konusunda yönlendirme yapmak bulunmaktadır (Güler ve Yılmaztürk, 2017:11).

Yardım etme, gözetleme: Sosyal belediyelerde, bölgesinde bulunan yardıma muhtaç kişilerin bilgilerine sahip olmak, bu kişilerin ekonomik ve sosyal durumlarını gözetlemek, asgari yaşam standartları ölçüsünde yardımlarda bulunmak amaç ve ilkeler arasındadır. Halkın genel sosyoekonomik durumunun gözetilmesi ve toplum içinde desteğe ihtiyaç duyan insanlara eğitim, sağlık, gıda, giyim, ısınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde yardımların ulaştırılmasıdır. Bunun yanı sıra belediyeler yoksul kişi ve ailelere gerekli yardımların ulaştırılmasında aracılık görevini de üstlenmektedirler (Berkün, 2017:586).

Yatırım: Yerel yönetim birimleri toplum içerisinde asgari düzeyde gelire sahip olmayan kişilerin yaşam standartlarını yükseltebilmek adına bazı hizmetlerde bulunmakla mükelleftir. Tanzim satış noktaları, genellikle büyükşehir belediyelerinde yer alan halk ekmek satış yerleri, aşevleri veya aşevine gelemeyecek durumda olan yaş veya yatalak durumda ki hastaların evlerine yemek dağıtım hizmetleri, evsizler için oluşturulan sığınma evleri, sağlık ocakları örnek gösterilebilir (Güler ve Yılmaztürk, 2017:11) .

Sosyal belediyecilik çerçevesinde belediyelerin yukarı da belirtilen hizmetlerinden faydalanan grupların dışında diğer yatırım hizmetlerini şu şekilde sıralayabiliriz (Berkün, 2017: 587);

- Çocuklar için yaş aralıklarına göre düzenlenmiş olan kreşlerin, yuvaların, çocuk kulüplerinin açılması
- Yine çocuklar için parkların oluşturulması
- Kadınlar için kadın koruma ve kadın sığınma evlerinin, mesleki eğitim kurslarının açılması ve anne çocuk sağlığı merkezlerinin oluşturulması
- Yaşlı kesime hizmet vermek üzere yaşlı bakım evi, huzurevi, güçsüzler yurdu açılması
- Engelli vatandaşların günlük hayatlarını kolaylaştıracak projeler oluşturarak düzenlemeler yapılması, engellilerin korunması için vakıflar kurulması, bakım ve tedavileri için merkezler oluşturulması
- Engelliler için engel durumlarına uygun olarak meslek edindirme kurslarının açılması
- Risk gruplarının faydalanması ve topluma faydalı bireyler haline getirilebilmesi adına hukuki ve psikolojik yardım bürolarının açılması ve sosyal hayata uyum sağlayabilmeleri için projeler düzenlemek.

3. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL BELEDİYESİLİK ANLAYIŞI VE KADINLARA YÖNELİK HİZMETLER

3.1.Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Tarihi

3.1.1. Osmanlı Döneminde Belediyecilik ve Yerel Hizmetler

Mahalle ve köy toplulukları Osmanlı’da ilk günlerden beri en alt tabakayı oluşturmaktadır. Gerçek manada köy veya mahalle olgusu Tanzimattan önce oluşturulmuştur. Mahalle ve köy yönetimi 19. Yüzyılın ilk yarısına kadar padişahın atadığı imamlar tarafından gerçekleştirilmekteydi. İmamlar Kadı’nın mahalli düzeyde ki temsilcisi sayılmaktaydı. Gayrimüslimlerin yaşadığı mahallelerde ise bu görev ruhani reisler veriliyordu. Yerel yönetim anlamında halk temsilciliğini üstlenen diğer bir kol ise ayanlardır, ayanlar öncelikle halk tarafından seçilir daha sonra seçilmeleri fermanla onaylanırdı. 18. Yüzyılın ortalarında devletin merkezi gücünün zayıflamasıyla birlikte ayanların etkinliği çoğalmış ve güçleri artmaya başlamıştır. Belirli idari, mali ve yargısal işler ayanlara verilir olmuştu, bu güç dengelerinin bozulması sonucunda valiler ve ayanlar iş birliği yaparak halk üzerinden çıkar sağlamaya çalışmışlar. Ayanların bu denli güç sahibi olmalarının bir diğer sebebi ise hayvancılık ve çiftlik işleri gibi kapitalist girişimlerde bulunmaları olarak görülebilir (Çolak, 2012:42).

Zamanla çeşitli sebeplerle Osmanlı’da ki mevcut toplum düzenin bozulması devletin gerilemesinde baş etken olmuştur. Valilik makamında rüşvet olayları başlamıştır. Devletin bu konu ile ilgili yapmış olduğu uyarılara kulak asılmamış ve devlete karşı isyanlar baş göstermiştir. Bu dönem sonunda devlet otoritesi ile merkezi otoritenin ilk kez karşı karşıya geldiğini söylemek mümkündür. Bu olaylar sonucunda mali reform yapılarak Nizamı Cedid ordusunun gelirinin sağlanması öngörülmüştür. Bu reform tımar sistemi üzerinde etkili bir reformdu, gelirleri belirli miktarın üzerinde olan toprak sahiplerinin miktar üzerinde kalan gelirleri doğrudan devlet hazinesine aktarılacaktı ancak burada da ayanlar güç sahibi olmaya başlamışlardır çünkü daha öncede belirttiğimiz gibi ayanlar toprak üzerinde de güç sahibi olmuşlardır. Sonuç olarak ayanlar tüm bunlar üzerine tarihte ilk olarak merkezi otoriteye resmi şekilde başkaldırı yapmışlardır ve haklarını resmi hale getirmek üzere padişaha Sened-i İttifakı sunmuşlardır. Sened-i İttifak sonrasında merkezi otorite kendisini toparlamaya

başlamış ve yeniden yerel güçleri otoritesi altına almayı başarmıştır. Ancak çağın getirisi olarak yerel yönetim anlamında yenilikler gereklilikti ve 2. Mahmut bu yönde birçok yenilik yaparak çağa adını yazdırmıştır. Yeniliklere kadının görevlerini kısıtlamakla başlamıştır, kadının asayiş ve belediye alanında ki görevleri alınmış. Ancak mahalle idaresinde muhtarlıklar kurulduktan sonra burada söz sahibi olmaya devam etmiştir. Yeniçeri ocakları da bu yenilikler sırasında kapatılmıştır. Bunların sonucunda ilk muhtarlıklar İstanbul'da kurulmaya başlanmıştır (Kılıç, 2017:83).

Yerel meclisler incelendiğinde ise 1815 tarihinde gücünü yeterince toplayan merkezi idare ayanların çoğunu ortadan kaldırmış olup yerel ve ayrıcalıklı yönetime son vermiştir. Bireysel ayrıcalıklara son vermek ve hürriyeti tüm halka devretmek için merkezileşmiş devlet, yerel idareyi ortadan kaldırmıştır. Osmanlı'da yerel meclisler merkezi devlet sürecini tamamlamak adına açılmıştır, bunun sonucu olarak vilayetlere gönderilen valiler meşveret uygulamasını hayata geçirmişlerdir (Akarçay, Deniz, ve Karakaş, 2017:315).

1842 yılına gelindiğinde ise iltizam sistemi yeniden uygulamaya konulmuş, meclisler yeniden düzenlenmeye başlanmıştır. Bu dönemde eyaletler sancaklara sancaklar ise kazalara bölünmüştür, en küçük birimler ise köyler olmuştur. Köylerin yönetimi muhtarlara, kazaların yönetimi kaza müdürlerine, sancakların yönetimi kaymakamlara, illerin yönetimi ise valilere aitti. Sancak ve kazalarda küçük meclisler bulunmaktaydı bu meclislerin üyeleri seçimle başa geliyorlardı (Çiçek, 2014:57).

1849 yılında meclislerin gücü artırılmış valilerin gücü azaltılmıştır. Meclis başkanları doğrudan atama yoluyla başa gelmeye başlamış ve valiler sadece denetleme kurumu pozisyonuna getirilmiştir. Türkiye'de belediyelerin ortaya çıkışı Kırım savaşına kadar uzanmaktadır. Osmanlı da belediyeler kurulmadan önce belediyeye ait olan görevler vakıflar tarafından icra ediliyordu. 1854'te cereyan eden Kırım savaşında Osmanlı'nın yanında Fransa, İngiltere gibi ülkelerin savaşa katılması Osmanlı devletinin belediyeler konusunda yeniliklerle tanışmasına neden olmuştur. 1855 yılında hükümet tarafından atanarak göreve gelmiş olan Şehremini ilk görevine İstanbul'da başlamıştır. Şehreminin yanında 12 kişilik meclis üyeleri de bulunmaktaydı. Kurulan ilk belediyenin yanı sıra meclis üyeleri ve şehremini atanmadan önce, belediyenin kuruluşu ile ilgili bir tasarı hazırlanmıştır ve İntizamı Şehir Komisyonu

oluşturulmuştur. Komisyon, Belediye Nizamnamesini hazırlamış olup aynı zamanda İstanbul'da ki semtlerde belediyeler kurulmasını sağlamıştır. 1868 yılında verilen bir talimatla birlikte İstanbul dışında da belediyeler kurulması düşünülmüştür. Vilayetlerde, sancaklarda ve kazalarda birer tane belediye kurulması ve belediyenin başında belediye başkanının bulunacağı bir sistem kararı alınmıştır (Akyol,2012:7).

Dersaadet Belediye İdaresi Nizamnamesi ile birlikte İstanbul 14 belediye bölgesine ayrılmıştır ve her bölgede belediyeler kurulmuştur. Bu dönemlerde Avrupa'nın da Osmanlı'nın bu düzenlemeleri üzerinde etkili olduğunu söylemek gereklidir. 1875 yılında ortaya çıkan Hersek olayları Avrupa devletlerinin Osmanlı üzerinde ki etkisini artırmıştır. Avusturya – Macaristan İstanbul'da bir konferans hazırlığına girişmiştir ve 23 Aralık 1876'da İstanbul Konferansının ilk gününde Meşrutiyet İdaresi ilan edilmiştir. İsyan çıkan vilayetlerde şikayetlerin ve isteklerin tespit edilebilmesi için bir komisyon oluşturulması ve bu komisyonun sorunları çözüme ulaştırılması istenmiştir. Vilayet gelirlerinin yüzde otuzunun devlete aktarılmasını geriye kalan kısmın ise yine devletçe denetimde tutulması gibi yönetsel fikirler ortaya atılmıştır. Bu tarz müdahaleci dış etkiler bir parlamentonun veya anayasanın gerekliliğini gözler önüne sermiştir (Çolak,2012:49).

Meşrutiyetin ilanından sonra oluşturulan ilk meclis ve işlevleri konusunda Osmanlı Devleti'nin yerel meclislerinin sahip olduğu demokratik kültürün büyük yararları olmuştur. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte ilk olarak belediye seçimleri yapılmaya başlanmıştır. İlk belediye seçimi İstanbul'da 1908 yılında yapılmıştır, seçim sonucunda başkan olarak göreve gelen İstanbul belediye başkanı Mustafa Ziver Bey konuşmasında: "İstanbul halkının burada toplanmış olmasından oldukça mutluyum, bu güzel gün İstanbul tarihinde oldukça önemli bir yer edinecektir. Bu özel toplantı, memleketimizde ilk defa gerçekleşmiştir, vatanımızın ilerlemesi, halkının sıhhati ve mutluluğuna öncülük edecektir" demiştir(Eryılmaz,2002:12).

Meclis ilk iş olarak belediye kanunu hazırlamıştır. 1877 yılında açılan meclisin açılışında 2. Abdülhamit belediye kanununun derhal hazırlanmasını talep etmiştir. Açılmış olan bu ilk meclisin çalışmalarına başlaması merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında ki çatışmayı artırmıştır. Taşrada ki halk ilk olarak devletin sorunlarını görür olmuş ve isyan noktaları git gide artmıştır. İstanbul belediyelerine

gösterilen ayrıcalıklar ve bu belediyelere daha fazla maddi destek gösterilmesi durumu daha vahim hale getirmeye başlamıştır. 1876 yılında çıkarılan anayasa da İstanbul da ve diğer bölgelerde kurulan belediyelerin seçim yoluyla başa gelecek meclisler tarafınca yönetilmesini ve bu meclisin görevlerinin kanunlarca belirlenmesini uygun görmüştür. Belediye kanunu ile birlikte İstanbul'da ki belediye sayısı 20 ye yükselmiştir, taşrada ki belediyeler ise aynı şekilde kalmıştır.

1912 yılında belediyelerle ilgili geçici bir kanun oluşturulmuştur. Bu geçici kanunla birlikte İstanbul'da ki belediye daireleri kaldırılarak yerine belediye şubeleri getirilmiştir. Belediye başkanının atama ile başa gelmesi, belediye meclisi yerine ise encümen oluşturulması kararı verilmiştir(Akyol,2012:9).

3.1.2. Cumhuriyet Döneminde Belediyecilik Ve Yerel Hizmetler

Cumhuriyet dönemi, yeni bir devlet modelinin temellerinin atıldığı bir dönemdir. Kurtuluş Savaşı'nın ardından, Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne geçen 389 belediyenin önemi büyüktür. Ancak, bu belediyelerin incelenmesi sonucunda ortaya çıkan tablo oldukça çarpıcıdır. İçlerinden 20'si içme suyu düzenlemesi, 4'ü elektrik tesisatı, 17'si mezbahane, 7'si spor tesisleri, 29'u park ve bahçeler, 90'ı da Pazar yerleri ile ilgili işlerle uğraşmaktadır. Bu veriler, alt yapı konusunda ciddi bir eksikliğin olduğunu göstermektedir. Yani, Cumhuriyet yönetimine geçen belediyelerin çoğu, temel alt yapı hizmetlerini eksik veya yetersiz bir şekilde sunmaktadır. Bu durum, yeni devletin alt yapı alanında önemli adımlar atması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır (Kılıç,2017:75).

1921 tarihine gelindiğinde Teşkilatı Esasiye Kanununda, mahalli idareden söz edilmiştir. Cumhuriyetin kuruluş yılları olan bu dönemde savaş sonrası oluşan yıkım ve bulaşıcı hastalıkların çoğalması, sermaye açısından ülkenin yetersizliği, siyasi sistemin bir an önce güçlendirilmesi gereği merkeziyetçilik fikrinin güçlenmesini sağlamıştır. Yerel yönetime tam anlamıyla katkı sağlayacak şekilde bir yerelleşmeden bahsedemsek te bu dönemin yerel yönetim uygulamalarına örnek olacak çabaların bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu dönemde oluşturulan kanun ve mevzuatlarda başkent Ankara'nın imarı ile ilgili yapılan çalışmalar buna örnektir. Yeni yönetimde Ankara, yeni başkent olarak seçilmişti, 1924 yılında 417 sayılı kanunla Ankara'nın

ismi Ankara Şehrameneti olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile birlikte başkent belediye yönetimi diğer belediye yönetimlerinden ayrılmıştır. Başkent Ankara, kent politikalarının düzenlendiği ve belediye hizmetlerinin düzenlendiği bir merkez haline gelmiştir(Oktay,2020:174).

417 sayılı kanunla birlikte Ankara özel bir yönetim biçimine kavuşmuş, Ankara İşleri Bakanlığı tarafından atanan bir şehremir tarafından yönetilecek, bir encümen ve 24 üyesi bulunan Cemiyeti Umumiye-i Belediye'den oluşacak ve bütçeyi bu cemiyet düzenleyecek ve İşleri Bakanlığı'nın onayı ile kesinlik kazanacaktır. Ankara cumhuriyetin başlangıcı için oldukça önemli bir yer edinmiştir. Ankara yönetiminde kazanılan deneyimler 1580 sayılı belediye kanunu için oldukça önemli öngörüler sağlamıştır. 1580 sayılı kanun 1930 yılında yürürlüğe girmiştir ve kanunla birlikte halkın toplu halde yaşadığı yerlerin denetimi ve düzeninin sağlanması görevini belediyelere veren 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve imar alanı ile ilgili yetki ve görevler içeren 2290 sayılı Belediyeler yapı ve yollar Kanunu ile belediyelere önemli yenilikler sağlanmıştır. Yine aynı dönemde belediyelere kısa veya uzun vadeli ödenekler veya krediler verebilmek için 2301 sayılı kanunla Belediyeler bankası oluşturulmuştur (Yörükoğlu,2009:23).

Belediyelere yüzde 10'luk katkı sağlayacak olan gümrük tarifesi kanunu çıkarılmış, bunun yanı sıra 1937'de 3166 sayılı Kanun ile Belediyelere orman oluşturma görevi verilmiş, 1938 yılında 3530 sayılı kanunla da sportif aktiviteler oluşturma görevi verilmiştir. Bu dönemde en dikkat çekici olan 1580 sayılı kanunun bütün yerel hizmeti belediyelere vermesidir. Ayrıca bu görevler haricinde belediyeleri bölge halkının yararına olacak bütün girişimlerde bulunmasında da yetkili kılmıştır. 143 madde ve 7 bölümden oluşan 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle Vilayet ve Dersaadet Belediye kanunu ile birlikte 1924 sayılı Ankara Şehremaneti Kanunu yürürlükten kalkmıştır(Oktay,2020:180).

Bu dönemlerde tüm dünyayı etkisi altına almış olan 1929 buhranı, Türkiye'yi de etkisi altına almış ve 1923 yılında İzmir İktisat Kongresinde kabul edilen liberal iktisat politikası terk edilmek durumunda kalınmıştır. Tek partili anlayışın hüküm sürdüğü bu dönemde merkezîyetçilik anlayışı yükseliş yaşamış, devletçilik ilkesi önemini artırmış ve belediyeçilik alanında etkisini göstermeye başlamıştır. Elektrik, su gibi günlük

yaşamı etkileyen önemli hizmetler belediyenin hizmet alanına verilmiştir. 1948 yılına gelindiğinde belediyeler için oldukça önem taşıyan 5237 sayılı belediye gelirleri kanunu yürürlüğe girmiş ve belediyelerin gelir konusu belirli bir hale getirmek istenmiştir. Bu kanun 30 yılı aşkın bir süre kullanılmaya devam etmiştir (Yörükoğlu,2009:26).

1580 sayılı belediye kanunu ile birlikte, 1930'lu yıllarda ki belediyeçilik geniş bir görev alanı kazanmış, merkezi denetimi yüksek bir belediye yönetimi örneği oluşturulmuştur. Belediyeler o dönemlerde merkezi idarenin bir kolu olarak hizmet yürütüyordu, 1580 sayılı kanun dönemin siyasi görüşünü yansıtıyordu. Buradan devletçilik, modernleşme ve parti devlet bütünlüğü kavramlarının öne çıktığını söylemek mümkündür. Ayrıca belediyelere altyapı alanında yetkiler verilmesi 1580 sayılı kanunla belediyelere birçok alanda yetkiler tanınması cumhuriyet dönemi belediyeçiliğinin yeniden düzenleme sürecinde olduğunun da göstergesidir (Kılıç,2017:82).

Sanayileşme ve kentleşme dönemine geçildiğinde, cumhuriyetin ilk yıllarında dünyada ki ve Türkiye de ki değişim kentleşme olgusunu da etkisi altına almıştır. 1950 yılında Demokrat Partinin iktidar olmasıyla birlikte ülke kalkınma sürecine giriş yapmıştır. Devletçilik politikasından uzaklaşarak dış dünyaya açık bir ekonomik politika izlenmeye başlanmıştır. Şehirde ki nüfus sayısı da artış göstermeye başlamış ve bunun sonucu olarak kontrolsüz gerçekleşen kentleşme gecekondulaşma çarpık kentleşme sorununu doğurmuştur (Yörükoğlu,2009:32).

Şehirler bu tarihlerde üretilen malların dışarıya aktarılmasını sağlayan birimler haline almış. 1950'li yıllarda meydana gelen bu gelişmeler belediyeler açısından ciddi bir sorun haline gelmeye başlamıştır. Tıpkı sanayi devrimi Avrupası'nın yaşamış olduğu sorunlar gibi Türkiye'de benzer sorunlar ile karşı karşıya gelmiştir. 18. Yüzyılda tarım toplumundan sanayi toplumuna dönüşen Avrupa'nın yaşadığı kentsel problemler, 1950'li yıllarda bulunan Türkiye'nin yaşadığı sorunlara bir fikir sağlamaktadır. Avrupa bu süreci yüzyıllar boyunca yaşamıştır(Oktay,2020:187).

-Nüfusun artış gösterdiği şehirlerin küçük şehirler değil en büyük şehirler olması

-Şehirlerle kırsal yaşam alanları arasında görülen eşitsizliklerin şehirler içinde de oluşmaya başlaması, çözülmesi zor sorunlar oluşturmuştur.

Bunların sonucun da, kanalizasyon, içme suyu, çöplerin toplanması, altyapıların yetersiz kalması gibi sorunlar karşısında çözüm arayışlarına girilmiştir. 1957 yılına gelene kadar vilayet ve belediye hizmetleri valilik himayesinde iken 1957 tarihinden sonra belediyeler ve il özel idareler birbirinden ayrılmıştır. Gecekondulaşmanın hızla devam etmesi nedeniyle 1966 yılında 775 sayılı Gecekondu Kanunu çıkarılmıştır.

1961 Anayasası bu dönemlerde birçok düzenleme getirmiştir. 116. Madde de yer alan yerel yönetimlerin seçilmiş organları organlık vasfını kazanma veya kaybetmeleri noktasındaki denetimlerin yargı yoluyla yapılabileceği ve yine yerel yönetimlere görev ve yükümlülüklerin ve gelir kaynaklarının sağlanması gerekliliği hükme bağlanmıştır. Bu sayede belediyelerin özerkliği artmıştır (Kılıç,2017:90).

1963 tarihinde ise 307 sayılı kanunla birlikte önceden belediye meclisleri tarafından seçilmiş olan başkanların direkt olarak serbest temsil esası doğrultusunda göreve gelmelerini sağlamıştır. 1973 yılında ise CHP'nin büyükşehir belediyelerinde belediye başkanlıklarını ve belediye meclis üyeliklerini kazanması demokratik sol belediyecilik anlayışını doğurmuştur. Yeni belediyecilik anlayışı, toplumun geride kalan kesimlerine, ihtiyaç sahibi beldelere ve büyük çoğunlukla gecekondu bölgelerinde yaşamlarını sürdüren bu kesime ulaşmayı amaçlamaktaydı. Bu dönemde birçok proje gerçekleştirilmiş, ancak kaynak sıkıntısı yaşayan yerel yönetimler yeterli hizmeti götürememiştir ve eleştirilere maruz kalmıştır. 1970'li Yıllarda belediyeciliğin ana ilkelerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

-Bağımsız bir yerel yönetim amaçlamıştır, merkezi yönetimin yerel yönetim üzerinde ki denetiminin hukuka uygunluk ilkesi şeklinde olması gerektiğini savunmuştur.

-Üretici yerel yönetim düşüncesi doğrultusunda arsa ve konut üretimi yapılmak istenmiştir.

-Birleştirici ve bütünleyici belediyecilik anlayışı benimsenerek, işbirliğinin önemi gösterilmiştir (Yörükoğlu,2009:35).

2004 yılında resmi gazetede yayımlanarak kabul edilen 5216 sayılı belediye kanunuyla büyükşehir belediyesi yönetiminin hukuki statüsünü düzenlemek, yapılan hizmetlerin planlı programlı biçimde yürütülmesi amaçlanmıştır. Bu kanunla büyükşehir belediyesinin kuruluşu ve sınırları da düzenlenmiştir. Toplam nüfusu 750.000'i geçmiş olan illerin belediyeleri kanun kararı ile büyükşehir belediyesi olabilir hükmü kabul edilmiştir. Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. 5216 sayılı kanuna göre büyükşehir belediyelerinin organları da belirlenmiştir, bunlar büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanıdır. Bunların yanı sıra 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı kanunla da belediye meclisinin çalışma görev ve yetkileri düzenlenmiştir (Çelik, 2013:20).

3.2. Türkiye’de Belediyecilik Anlayışının Dönüşümü ve Sosyal Belediyecilik

Kurtuluş savaşından dolayı yıkık halde olan Anadolu şehirlerinin yeniden inşa edilmeye başlanması, yeniden yönetim yapılanması fikrini ortaya çıkartmıştı. 1924’te Köy kanununun çıkartılmasıyla köyler tüzel kişilik kazanmıştır, yine aynı dönemlerde 1580 sayılı belediye kanunu çıkarılmış kentsel hizmetler düzenlenmeye konulmuştur. 1950’li yıllarda başlayan şehirleşme akımından dolayı şehirlerde olağandan fazla yoğunlaşma görülmesi sebebiyle 1984 yılında 3030 sayılı büyükşehir belediye kanunu yayınlanmış ve yeni iki kademeli belediye hizmetine geçilmiştir (Urhan,2008:85).

1960’lı yıllara gelindiğinde ise tüm dünyayı etkisi altına alan sanayileşme Türkiye’yi de etkisi altına almış ve bu durum ülkeyi hızlı bir yapı değişikliğine sürüklemişti. Bu değişiklikleri yönetebilmek adına Devlet Planlama Teşkilatı ve Devlet Personel Dairesi oluşturulmuştur. Bu planlamalar sonucunda yerel yönetimlere yönelik değişiklikler hız kazanmıştır. Bu dönemde yerel yönetimlerin dönüşümünde en etkili faaliyetler Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi ile gerçekleştirilmiştir. Projede, merkezi birimler ile merkezi hükümet teşkilatına bağlı taşra da ki birimleri ve mahalli idareler arasında görev paylaşımı, mahalli idarelerin yetkileri, gelir kaynakları ve teşkilat konuları oldukça önemli yer tutmaktaydı(Karaarslan,2007:129).

Bu araştırmanın temel düşüncesi, yerel yönetimlerin yapısal ve işlevsellik bağlamında daha etkili, verimli, hızlı, sadeleştirilmiş ve ekonomik anlamda kaliteli hizmetlerle

idarenin görevlerini yerine getirmiş olmasıdır. MEHTAP (Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi) projesiyle devletin her alanda yapmış olduğu ve yapacağı çalışmalarla halka yakınlaşmasının önemi ortaya konmuş, yönetim birimlerinin halkla ilişkilerinin sağlam bir yapı üzerine oturtulması ve bu düzene uygun birimler oluşturarak halkın sesine kulak verilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur(Kaya,2021:404). MEHTAP projesiyle birlikte, İdareyi ve İdari Metotları Yeniden Düzenleme Komisyonu oluşturulmuştur. Oluşturulan komisyon belediyelerin, büyükşehir, şehir, kasabalar olarak örgütlenmesinin uygun olduğu kanısına varmıştır. Komisyonun bir diğer kararı ise büyük şehirlerde şehircilik ve bölge plancılığı, şehirlerde imar plancılığı, kasabalarda ise toplum kalkınması plancılığının uygulamaya getirilmesi olmuştur(Karaarslan, 2007:132).

1971 tarihine gelindiğinde Bakanlar Kurulu kararı ile Danışma Kurulu tarafından hazırlanan İdari Reform Danışma Kurulu raporu oluşturulmuştur. Bu raporda geçmişte yapılan idari anlamda ki değişikliklerin, kurumların karşılayabilecek güce sahip olmadıkları saptanmıştır. Bunun yanı sıra bu düzenlemeleri yönetmek için ayrı bir kurum bulunmaması da büyük eksiklik olarak görülmüştür (Urhan,2008:88).

1978 yılından sonra hızlı bir şekilde dönüşüm sürecine girilmiştir. Yerel yönetimlerin gerekli işlerini takip edip denetleyebilmek adına Yerel Yönetim Bakanlığı oluşturulmuştur. 1980'li yıllara gelindiğinde ise Devlet Planlama Teşkilatının talebi ile, kamu yönetimi alanını geliştirmek, yenilemek adına daha evvel yapılan çalışmaların uygulama geçip geçmediğini araştırmak, yönetimde ki sorunları saptayıp ortaya çıkartmak ve bu sorunlara çözüm üretmek ve Kamu yönetimini daha ileri seviyeye taşımak adına Kamu Yönetimi Araştırma projesi oluşturulmuştur. KAYA (Kamu Yönetimi Araştırma Projesi) raporunda genel anlamda ki önerilerin yanı sıra il yerel yönetimleri ilçe yerel yönetimleri ve köy yönetimleri hakkında önerilerde yer almıştır (Özel, Polat,2013:49).

Merkez idaresi ve yerel yönetimler arasında ki yetki ve görev dağılımını belirleyen Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı 2003 yılında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu tasarı merkez yönetimi ile yerel yönetim arasında ki görev, yetki ve kaynakların paylaşımı ile ilgili konuları yeniden düzenlemek; şeffaf, insan hak ve özgürlüklerine saygılı yönetim ve bunların yanı sıra kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli şekilde

sunulmasını amaç edinen düzenlemeler yapmıştır. 2004 yılına gelindiğinde Büyükşehir Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Belediye Kanunu TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) tarafından kabul edilmiştir (Urhan,2008:89).

3.3. Sosyal Belediyecilik Ve Kadın Hizmetleri

3.3.1. Yerel Yönetimler ve Kadın

Kamu kurum ve kuruluşları, kamu hizmeti üretmekle ve kamuya hizmet etmekle yükümlüdür. Bu kurumların hizmetleri etkili ve verimli biçimde sunmaları oldukça önemlidir. Bu hizmetleri etkili ve verimli biçimde sunmanın en baş kuralı stratejik planlamadır. Stratejik planlamalar sayesinde kurum ve kuruluşlar yapacakları hizmet ve faaliyetlere daha etkili bir pencereden bakabilmektedirler. Bunun sonucunda da sunulacak olan hizmetlerde başarı oranının yükseleceği düşünülmektedir. Geleceğe yönelik oluşturulan planlamalar ve programlar hizmet götürülen halkın sorunlarını da öngörmeyi toplum içerisinde mevcut olan problemlerin daha net görülmesini sağlarken uygulanacak olan kalkınma projelerinin de önceden belirlenebilmesine olanak vermektedir (Yücel ve Kutlar,2020:156).

Kadınların, ortak yaşam alanlarını en az erkekler kadar kullanabilmeleri adına, yaşamış oldukları çevrenin sunmuş olduğu sosyal ve ekonomik imkanlardan eşit şekilde faydalanabilmeleri için, toplum içerisinde oluşan sorunlarda erkek veya kadın ayrımı gözetmeksizin çözümler üretilmesi açısından yerel yönetimler birimleri oldukça önemlidir (Alkan,2000:8).

Yerel yönetimlerin yapmış olduğu veya yapacağı planlamalarda kadınları da ayrıca göz önünde bulundurması oldukça önemlidir. Yerel yönetim birimi olan belediyeler oluşturdukları politika ve faaliyetlerde toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik bir çizgi oluşturmali ve yerel hizmetler bağlamında kadınların yaşamını kolaylaştıracak, toplum içinde bulundukları konumu yükseltecek biçimde çalışmalıdır. Bu hususta, çok yeni de olsa bazı belediyeler faaliyet raporlarında bulunan temel politikalar ilkelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna yer vermeye başlamışlardır. Bu konuya yer veren belediyeler sayıca az da olsa bu denli önemli bir konunun belediyelerin temel ilkeler bölümüne giriş yapmış olması önemli bir adımdır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yer veren belediyeler:

- Sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda kadınların desteklenmesi,
- Kadınların tüm alanlarda olduğu gibi idari karar alanlarında da yer almasını sağlamak,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini duyurmak ve bu konuda halkı bilgilendirmek,
- Kadınların özel hayatlarında da sınırlandırılmasının önüne geçmek ve sosyal hayatın içerisinde kolaylıklar sağlamak gibi konulara öncelik verirler (Beyazyıldız,2019:42).

Yerel yönetimler stratejik planlamalarını oluştururken birçok alanda yapacakları işlerin ve hizmetlerin planlamasında yalnızca yapacakları faaliyetlere yer verirler. Ancak günümüzde bazı belediyeler stratejik planlamalarını oluştururken doğrudan toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusuna vurgu yaparak ve kadınların gündelik ve toplum içinde ki ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak faaliyetlerini oluşturmaya başlamışlardır (Alkan,2006:45).

Belediyelerin bu noktada planlama yaparken kadınların sosyal, kültürel, ekonomik ve toplumsal alana katılımını kolay hale getirebilecek, kadına yönelik gerek fiziksel gerek psikolojik şiddeti önleyecek şekilde çalışmalar yapmaları gerekmektedir. Belediyeler kadına yönelik çalışmalarını genelde, kadın sığınma evleri ve kadın danışma merkezleri şeklinde oluşturmaktadırlar. Ancak bu durum kadınların yaşamış olduğu olumsuzluklara etkin bir çözüm getirmemektedir (Beyazyıldız,2019:46).

Kadın istihdamı, bir ülkedeki kadınların işgücüne katılımını ve istihdamını ifade eder. Kadınların istihdam edilme süreci, genellikle toplumun ekonomik, kültürel ve sosyal yapısına göre şekillenir. İstihdam ve ekonomik kalkınma konularında kadının yerine bakıldığında karşımıza çıkan tablo oldukça iç karartıcıdır. Burada ki en büyük sorun yoksulluğun kadınlaşması olgusudur. Köyden kente göçün hızlanması ile kentlerde ki yoksulluk düzeyi üst seviyelere ulaşmıştır. Yetersiz beslenme, işsizlik, barınma yoksunluğu, kentteki sorunlardan yalnızca birkaçıdır. Dünya’da kentsel yoksulluk yaşayan çoğunluğu kadınlardan oluşan bir milyar insan olduğu tahmin edilmektedir(Alkan, 2000:9).

Toplumlar arasında farklılıklar gösterse de dünya yoksullarının %70'ni kadınların oluşturduğu düşünülmektedir. Bu da kısaca yoksulluğun kadınlaşması olarak adlandırılır. Bunun sebepleri ise (Çakır, 2019:115);

-Kadınların yeteri kadar üretim kaynağına sahip olamaması, sermayelerinin bulunmaması ve kredi imkanlarından faydalanamamaları,

-Ekonomik anlamda düzenlenen politikalarda söz sahibi olamamaları,

-Eğitim hayatlarının yetersiz kalması,

-İş dünyasında erkek egemenliğinin olmasıdır.

Yerel yönetimler bu gibi problemlerin çözümü adına (Çakır, 2019:115);

-Kadınların çalışabileceği geniş iş olanakları oluşturmak,

-Özel mesleki eğitim kursları ve eğitim programları düzenlemek,

-Çocuk sahibi olan ve çalışmak isteyen kadınlar için uygun fiyatlı kreş olanakları sağlamak,

-Evden çalışan ve ürettiği ürünleri satmak isteyen kadınlara pazar imkanı sağlamak gibi çalışmalar kadın istihdamına yönelik yapılabileceklerde yerel yönetimlerin önemini gösterir.

3.3.2. Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Kapsamında Kadınlara Yönelik Çalışmaları

Yerel yönetim birimlerinin sosyal belediyecilik kapsamında kadınlara yönelik olarak hizmet birimleri oluşturmaları Fransız sosyolojisinin önemli isimlerinden olan Lefebvre'in kadınların kent hakkı kavramını ortaya çıkarmasıyla önemli bir gelişme yaşamıştır. Kadınların kent hakkı olgusu, kişilerin şehirde yer alan ortak kullanım alanlarından, şehrin sosyal olanaklarından yararlanmalarının dışında bu alanları kendi ihtiyaçları çerçevesinde dönüştürebilme hakkı demektir. Lefebvre'in bu düşüncüyü ortaya çıkarırken toplumun merkezini kişi odaklı olmaktan uzaklaştırıp halka yönelmeyi amaçladığı söylenebilir(Kutlar ve Yücel, 2020:156).

Türkiye açısından yerel yönetimlerde ve sosyal belediyecilikte kadının yerine bakıldığında genellikle mesleki kurslar, kadınların hobi edinmesi sağlayacak faaliyetler, kreş, yaşlı ve hasta bakımevleri, kadın sığınma evleri bulunmaktadır. Ancak bu tarz mesleki veya hobi amaçlı açılan kurslar kadının ekonomik özgürlüğünü sağlamaktan ziyade ev ekonomisine destek olabilecek boyutlardadır. Bu sebeple sosyal belediyecilik açısından kadınlara yönelik daha gelişmiş hizmetler sunulmalıdır (Şekerci,2022:76).

Sosyal belediyecilikte kadınlara yönelik ilk olarak kadın danışma merkezlerini inceleyecek olursak; kadın danışma merkezleri toplum içinde oluşan cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapmak üzere belediyelerin bünyesinde kurulmuş birimlerdir. Kadın danışma merkezlerinde cinsiyet eşitsizliğinin çözümlenmeye çalışılmasının yanı sıra, kadınların ihtiyaçlarının karşılanması için hizmetler oluşturulmaktadır, kadınlara danışmanlık sağlanırken yönlendirme hizmeti de yerine getirilmektedir.

Yerine getirilen bu çalışmalar ile kadınların yasal haklarından haberdar olmaları, ücretsiz olarak hukuksal ve psikolojik destek sağlanması, kadınlara farkındalık oluşturmak ve kadınların daha güçlü şekilde ayakta durabilmeleri amaçlanmaktadır. Kadın danışma merkezlerinin kadınlara yönelik sorunların çözümü için yürütmüş olduğu faaliyetler (Gün Işığı KDM Yönetmeliği):

- Kadınlara karşı yapılan ayrımcılıkların önüne geçmek,
- Kadınların sosyal hayatta daha etkili hale gelmesini sağlamak,
- Kadınların eğitim hayatının daha yükseğe taşınmasını sağlamak,
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden dolayı meydana gelen sorunların çözülmesi için stratejiler oluşturarak belediyelerin bu alanda ki programlarının oluşturulmasını sağlamak,
- Eğitim, kültür ve çalışma gibi günlük hayatın temellerini oluşturan alanlarda kadınların etkili olmasını ve ilerlemesini sağlamak amacıyla kadınların katılımını çoğaltıcı çalışmalar yapmak,
- Fırsat eşitliğini oluşturmak,
- Kamuoyunu cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirmek,

- Kadınlar için oluşturulmuş özel günlerde etkinlikler düzenlemek ve kutlanmasını sağlamak,
- Ekonomik sorunlar yaşayan kadınlar için çözüm bulmak,
- Psikolojik şiddetinde bir şiddet türü olduğunu topluma kanıksatmak ve aile içi şiddete uğrayan kadınların korunmasını sağlamak,
- Kadınların yasal olarak ne gibi haklara sahip olduklarını öğrenmelerini sağlamak,
- Kadınlar arasında yaygın olan hastalıklar hakkında bilgilendirme yapmak
- Kadınların el becerilerini geliştirmesine öncülük etmek,
- Kadınlara yönelik mesleki kurslar açıp kurslara gelen kadınlar için kurs bitiminde iş imkanları oluşturarak ekonomik özgürlük elde etmelerini sağlamak .

Yerel yönetimler ve kadın konusunda bir diğer önemli nokta kadın dostu kentler projesidir. Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı adıyla oluşturulan proje, yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeterek plan ve projelerini oluşturmalarını öngörmektedir.

2006 yılında oluşturulan bu proje kapsamında Birleşmiş Milletler'in Türkiye'de kadın ve erkeğin eşitliği ve kadın güvenliği için başlatılan proje kapsamında on iki şehir kadın dostu kent olmayı kabul etmiştir. Gün geçtikçe artış gösteren kadına yönelik şiddet, istismar ve ayrımcılığa karşı kadın erkek eşitliğinin savunucusu olma yolunda ilk olarak İzmir, Nevşehir, Şanlıurfa, Kars, Van ve Trabzon, ikinci etapta ise; Bursa, Gaziantep, Antalya, Mardin, Samsun ve Malatya illeri Kadın Dostu Kent olma yolunda imza atmışlardır (Şekerci,2022,78).

Kadın Dostu Kent denildiğinde, kadınlarımızın eğitim, sağlık, kültürel, sosyal ihtiyaçlar bağlamında olanakların sağlanması veya olan olanakların artırılması, özellikle kadına yönelik şiddet konusunda şiddetin önlenmesini sağlamak, şiddete maruz kalan kadınların haklarını savunabilecekleri birimlere ulaşımının kolaylıkla sağlanması, yerel hizmetlerin birimlerinde de en az erkekler kadar yer alarak kadınların her alanda aktif olmalarının sağlanması öngörülmektedir. Bu bağlamda kadın dostu kentlerin faaliyet raporlarında eşitlik komisyonlarına, kadın meclisine ve

sadece kadınlara yönelik konulara hizmet veren özel birimlerin yer aldığı görülmektedir (Kutlar ve Yücel,2020:155).

Yerel yönetimler tarafından kadınlar için ortaya konmuş olan bir diğer projede Türkiye ve İsveç tarafından ortaklık yapılarak meydana gelen Yerel Yönetimler Ortaklığı Programında Türkiye İsveç Cinsiyet Eşitliği konulu TUSELOG'dur (Türk-İsveç Yerel Yönetimler Ortaklığı). Yapılan bu proje kapsamında üç belediye seçilerek bu belediyelerde kadın erkek eşitliği üzerine çalışmalar yapmak, kadın ve erkeklere eşit hizmet götürülmesi konusunda farkındalığın ve yapılan projelerin artırılması hedef edinilmiştir. TUSELOG çerçevesinde Ordu Büyükşehir Belediyesi Meclisi kadın erkek eşitliği komisyonunu bünyesinde halen taşıyarak güzel bir örnek teşkil etmiştir. TUSELOG kapsamında seçilmiş olan bazı belediyelerde kadın ve erkeklere sunulan hizmetlerin eşitliği konulu seminerler verilmiştir. Benzer bir çalışmada, dikkat çekici bir başlıkla Kadınsız Kentler başlığıyla kitap haline getirilmiş olan projedir. Kamu hizmeti politikalarının kadın erkek eşitliğini gözeterek oluşturulduğunda cinsiyet eşitsizliğinin minimum düzeylere ineceği öngörülmektedir. TESEV'in (Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı) öncülüğünde gerçekleşen bu projeye yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik faaliyetler için ayırmış olduğu bütçeleri inceleme altına alınmıştır (Bayraktar, 2017:10).

Eskişehir Odunpazarı Belediyesi de başarılı bir projeye imza atarak ev kadınlarına yönelik olarak pazarlama ve satış odaklı bir proje tasarlayarak kooperatif kurmuştur. Odunpazarı Kadın Kooperatifi ismiyle kurulan bu kooperatif kadınların kendi el emekleriyle üretmiş oldukları ürünlerin toplu veya parakende satışına öncülük etmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, kadınların üretim alanında aktif şekilde bulunmalarını amaç edinerek üretimin başlangıç noktası olan tarım alanıyla ilgili kadınlara vermiş oldukları eğitimlerle tarımda kadın girişimciliğini üst noktaya taşımışlardır. Bu çerçevede verilen eğitimlerin yanı sıra çiftçi kadınlara ücretsiz sebze fideleri dağıtımları yapılarak üretimlerine destek sağlanmaktadır.

4. SOSYAL BELEDİYECİLİKTE KADIN VE ÇANKIRI BELEDİYESİ

4.1. Varsayım, Yöntem Sorular

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Belediyeler, sosyal belediyecilik olgusu çerçevesinde halka birçok hizmet götürmektedir. Burada önemli olan sosyal hizmet ve sosyal faaliyet olgularıdır. Sosyal yardım belediyelerin bünyesinde halka sunmakla mükellef oldukları günlük hayatı yaşanabilir halde tutabilmek için yapmış oldukları hizmetlerdir. Bunun yanı sıra sosyal hizmet ise halkın ve toplum içinde ki dezavantajlı grupların sosyal hayata katılabilmeleri adına belediyeler tarafından düzenlenen faaliyetlerden oluşur. Halka bu hizmetleri sunarken dezavantajlı grupların ne kadar gözetildiği önemli bir noktadır. Bu çalışma kapsamında dezavantajlı gruplardan birini oluşturan kadınlara belediyenin sunduğu sosyal hizmetler incelenmiştir.

Çalışmanın amacı; halkın yönetimi ve hizmetinde en küçük mahalli hizmet birimi olan belediyelerin halka hizmet götürürken kadınların toplum içinde yaşamış oldukları cinsiyet eşitsizliklerine karşı yaptıkları veya yapmak istedikleri projelerin nasıl işlediği konusunda bilgi edinmek ve bu bilgiyi mümkün olduğunca kadınlara ve tüm topluma ulaştırabilmek olarak saptanmıştır. Bu kapsamda Çankırı Belediyesinin kadınlara yönelik faaliyetleri incelenerek; sosyal belediyeciliğin kadınlara yönelik yüzü anlaşılmaya çalışılmıştır.

4.1.2. Araştırmanın Önemi

Belediyeler geçmişten günümüze gelinceye kadar birçok değişim yaşayarak bugünlere gelmişlerdir. Belediyelerin ilk kurulduğu zaman Osmanlı dönemine rastlar. Cumhuriyet Türkiye'sinin belediyeciliğinin temelleri Osmanlı döneminde atılmıştır. Belediyeler yaptıkları görev dolayısıyla her zaman sosyal bir statü taşırlar. Sosyal devlet veya sosyal belediyecilik kavramı ilk belediyelerin ortaya çıkışından çok daha sonra ortaya çıksa da belediyeler ilk kurulduğu günden bu güne kadar sosyal görevleri üstlenmişlerdir. Bu durumun adının bu şekilde konması ise günümüze kadar uzanmıştır. Sosyal belediyecilik, yerel yönetimlerin vatandaşların refahını artırmak, ihtiyaçlarını karşılamak ve toplumsal adaleti sağlamak için çeşitli hizmetler ve programlar sunması anlayışını ifade eder. Bu kapsamda sosyal yardımlar da önemli bir

rol oynar. Dezavantajlı gruplardan olan kadınlar da bu yardımlardan önemli bir pay alabilirler. Sosyal belediyeçilik anlayışı, kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan desteklenmesini öngörür. Kadınların eğitim, istihdam, sağlık, çocuk bakımı gibi ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli hizmetler sunulabilir. Sosyal belediyeçilik uygulamalarında kadınları hedefleyen özel programlar ve projeler geliştirilebilir. Kadınların işgücüne katılımını artırmak, eğitimler düzenlemek, girişimcilik becerilerini desteklemek gibi alanlarda kadınları güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Sosyal belediyeçilik ve sosyal yardımlar, kadınların toplumsal ve ekonomik yaşamdaki güçlenmelerine katkı sağlayarak, daha adil ve kapsayıcı bir toplumun oluşumuna destek olabilir. Bu çerçevede, yerel yönetimlerin kadın odaklı politika ve programlar geliştirmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların refahı için önemli bir adım olabilir.

Toplumda var olan dezavantajlı grupların dezavantajlı konumlarının ortadan kaldırılması ve diğer vatandaşlarla eşit konuma gelebilmeleri demokratik bir toplumun olmazsa olmazlarından. Bu konularda gerek merkezi yönetime gerekse yerel yönetim birimlerine önemli görevler düşmektedir. Dolayısıyla yerel yönetim birimlerinin dezavantajlı gruplardan birisini oluşturan kadınlara yönelik sosyal faaliyetler gerçekleştirilmesinin önemi büyüktür. Demokrasi, eşitlik ve adalet idealleri olan bir toplumun yapması gerekenler de tam olarak bunlardır.

Konu özelinde Çankırı Belediyesi özelinde yapılan sosyal belediye uygulamaları incelenerek yapılan çalışmaların yeterli olup olmadığı irdelenirken, belediye tarafından gelecekte yapılabilecek başka uygulamalara kaynak oluşturmak amaçlanmaktadır.

4.1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Öncelikle konu hakkında literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra Nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine mülakat yöntemi ile veri toplanmıştır. Mülakat soruları yarı yapılandırılmış sorulardan oluşturulmuştur. Derinlemesine mülakat yöntemi ile toplanan veriler tümevarımsal içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır.

4.1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma,

- Çankırı Belediyesi çalışanına

- 2022-2024 yılları ile

-Çankırı Belediyesi bünyesinde hizmet vermekte olan Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim ve Kültür Merkezi bünyesinde ki kurslardan faydalanan kadınlara yöneltilen sorularla sınırlıdır.

4.2.Bulgular

4.2.1. Demografik Bilgiler

Tablo 4.1: Katılımcıların Yaşları

Katılımcılar	Yaşları
K1	75
K2	37
K3	50
K4	62
K5	81
K6	26

Tablo 4.2: Katılımcıların Eğitim Durumu

K1	İlkokul
K2	Lise
K3	Lise
K4	İlkokul
K5	İlkokul
K6	Lisans

Tablo 4.3: Katılımcıların Medeni Durumu

K1	Eşi vefat etmiş
K2	Evli
K3	Evli
K4	Evli
K5	Eşi vefat etmiş
K6	Evli

Tablo 4.4: Katılımcıların Mesleği

K1	Ev hanımı
K2	Çalışmıyor
K3	Ev hanımı
K4	Ev hanımı
K5	Ev hanımı
K6	Çalışmıyor

4.2.2. Çankırı Belediyesi Sosyal Hizmetler Ve Yardımlar

Çankırı belediyesi topluma daha iyi hizmet sunabilmek adına bazı sosyal yardım ve sosyal hizmetlerde bulunmaktadır. Çankırı Belediyesinin yapmış olduğu sosyal yardımlar incelendiğinde; yaşlı veya engelli ailelere evde temizlik hizmeti verildiği, Çankırı devlet hastanesinde doğan bebek ve ailelerinin ziyaret edilerek yeni doğan bebek seti hediye edildiği, Ramazan ayında iftar çadırları kurularak halka iftar yemeği verildiği, iftar çadırına gelemeyecek durumda olan yaşlı ve engelli grupların evlerine yemek dağıtımı yapıldığı, cenazelerde ailelere yemek desteği sağlandığı, maddi anlamda yetersizlik yaşayan ailelerin çocuklarına kırtasiye desteği sağlandığı gözlemlenmektedir. Bunun yanında rehabilitasyon merkezinden hizmet alan ve dil terapistine ihtiyaç duyan ihtiyaç sahibi ailelerin çocukları, Çankırı’da dil terapisi eğitimi veren kurum bulunmadığından

Ankara'ya gidebilmeleri için Çankırı Belediyesi tarafından ulaşım hizmeti sunulmaktadır. Manuel tekerlekli sandalye, akülü sandalye, hasta yatağı ve engelli yürütücü ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Çankırı iline gelmiş olan depremzede ailelerin gerekli ihtiyaçları karşılanmıştır. Engelli koordinasyon merkezi tarafından engelli bireyler için müzik, yüzme, takı vs. gibi kurslar verilmektedir. Yöresel yemek yarışmaları düzenlenerek halkın sosyalleşmesi sağlanmıştır, bu yarışmada 13 engelli birey de yer almıştır.

Avustralya Büyükelçiliği ile ortak olarak düzenlenen proje ile çeşitli kurslar açılarak sertifikalar verilmiştir. Açılan kurslar;

Dikiş eğitimi

Kafe hizmetleri eğitimi

Temel seviye bilgisayar eğitimi

Ve bu kursların yanı sıra kurslara katılan bireylerin ailelerine de 'Bedenimi Tanıyorum' adıyla mahremiyet eğitimi de verilmiştir (Çankırı Belediyesi Faaliyet Raporu, 2023).

4.2.3. Çankırı Belediyesi Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi

Çankırı belediyesi bünyesinde, kadınlara hizmet vermek amacıyla 2005 yılında açılmış olan Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi kurulduğu günden bugüne hizmetlerine devam etmektedir. Merkezin konferans salonu belediyenin nikah törenlerinde, okulların, derneklerin konferanslarında ve yardım gecelerinin düzenlenmesinde ev sahipliği yapmaktadır.

Kadın eğitim kültür merkezi bünyesinde kadınlara verilen kurslar:

Arapça dil kursu

Ahşap boyama

Kuran'ı Kerim

Resim

İğne oyası

Şiş dantel

Koza ipek böceği

Boncuk işleme

Tel kırma

Panç işi

Örgü

Çanta

Bambu-rafya

El nakışı

Ev tekstili-mefruşat

Takı tasarım

Gazeteden geri dönüşüm

Filoğraf

Organik oyuncak

Tüm bu kurslar katılımcılara ücretsiz olarak verilmekte olup, 8 Mart Dünya kadınlar gününde farkındalık oluşturmak adına Çankırı Yunus AVM’de kurs süresince kadınların üretmiş oldukları ürünleri sergileyip satış yapabilecekleri standlar kurulmuştur. Buradan elde ettikleri gelirler ürün sahiplerine teslim edilerek kazanç sağlamalarına teşvik edilmiştir. Ayrıca kursiyerlere moral motivasyon geceleri düzenleyerek eğlenceler hazırlanmıştır. Kadınlarımıza Çankırı’nın doğal güzelliklerinden olan Ilgaz dağında piknikler düzenlenerek sosyalleşmeleri sağlanmıştır.

Astarlızade kadın eğitim kültür merkezi bünyesinde bir kapalı havuz, fitness salonu, hamam ve kuaför bölümü de bulunmaktadır. Yüzme havuzunda anne çocuk seansları, sadece kadın seansları ve engelli bireylere olmak üzere seanslar bulunmaktadır. Engelli ve ihtiyaç sahibi ailelerin çocukları havuzdan ücretsiz olarak faydalanabilmektedir. Kemik ve kas erimesi yaşayan kadınlarımız için ayrıca su içerisinde kas kemik yapısına fayda sağlayıcı hareketler eşliğinde spor hizmeti verilmektedir. Merkezin hamamında serbest zamanlar dışında randevu sistemi ile özel gün veya gelin hamamı kutlamaları yapılabilmektedir. Fitness salonundan ve özel hocalar eşliğinde spor yapabilmek için merkeze üyelik sağlanabilmektedir. Ayrıca merkezin salon bölümünde özel günlerde kullanabilmek için randevu alınabilmektedir (Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi Faaliyet Raporu, 2023).

4.2.4. Katılımcılara Yöneltilen Sorular

4.2.4.1. Kadınlar Biliyor Mu?

Katılımcı kadınlara Çankırı Belediyesinin kadınlara yönelik hizmetlerinin neler olduğunu bilip bilmedikleri ve belediyenin kadınlara ve erkekler için ayrı hizmetleri olmalı mı diye sorulmuştur, cevaplar şöyledir:

“Belediyenin bizler için yapmış olduğu hizmetleri az ya da çok biliyorum, yararlanabildiğim kadar belediyeden veya kadın eğitim merkezinden yararlanmaya çalışıyorum, kurslara katılıp hem vakit geçiriyorum hem de yaşlıtlarımla sohbet imkanı buluyorum. Belediyelerin erkekler içinde ayrı şekilde hizmetleri olmalı, çalışmayan emekli erkeklerinde vakit geçirebileceği katılabileceği kurslar açılmalı, hizmetlerin kursların sadece kadınlar için olması da iyi değil.” (K1)

Katılımcı 1, belediyenin kadınlara yönelik hizmetleri hakkında bilgisi olduğunu ve erkekler içinde bu tarz hizmetlerin bulunması gerektiğini söylemiştir.

“Çankırı belediyesinin kadınlar için yaptığı hizmetleri, Astarlızade Sabiha Anne merkezinden faydalandığım kadarını biliyorum belediye binasında ne gibi hizmetler yapılıyor bilgin yok. Eski dönemlerde lokallerden de faydalanıyordum fakat kapatıldı bu durum beni pek memnun etmedi şimdi sadece Sabiha Anne Kültür Merkezi kaldı sadece buraya gelebiliyoruz. Önceden canımız hangi lokale gitmek isterse oraya gidebiliyorduk. Erkeklerle yönelik hizmetler konusunda bir şey diyemem ama kadınlar için ayrı hizmetler olması bizi mutlu ediyor.” (K2)

Katılımcı 2, yalnızca Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezinde kadınlara yönelik sunulan hizmetlerden yararlandığını ve kadınlar için ayrı hizmetlerin olmasından memnun olduğunu söylemiştir.

“Belediyenin bizler için açtığı kursları biliyorum, gelebildiğim kadar gelip faydalanmaya çalışıyorum. Kadınlar için açılan kurslar yapılan hizmetler hoşuma gidiyor eğer erkeklerinde böyle istekleri varsa kendileri söyleyip kurslar açılmasını isteyebilirler.” (K3)

Katılımcı 3, kadınlar için açılan kursların genelinden faydalandığını ve mümkün olduğunca kadın eğitim merkezinde vakit geçirdiğini dile getirmiştir.

“Belediyemizin bize açtığı kurslardan haberim var, kurslara katılıyorum üretim yapıyorum hem de vakit geçirmiş oluyorum. Kadınlar için yapılan hizmetlerden çok memnunum erkeklerle ilgili bir fikrim yok.” (K4)

Katılımcı 4, kadınlarımızın geneli gibi kendileri için açılmış olan kurslardan faydalandığını söylemiştir.

“Belediyenin hem kadınlar için hem de yaşlılar için yaptığı hizmetleri biliyorum, kadın eğitim merkezinde ki hizmetleri de biliyorum. Kadın eğitim merkezinde ki kurslarda vakit geçiriyorum, yalnız kalmamış oluyorum. Hem kadınlar için hem de erkekler için hizmetler olmalı.” (K5)

Katılımcı 5, belediyenin ve kadın eğitim merkezinin sunduğu çoğu hizmetten faydalandığını dile getirmiştir.

“Sadece kadınlar için yapılan hizmetleri değil genel olarak yapılan hizmetleri ve sosyal aktiviteleri takip etmeye çalışıyorum. Vaktim oldukça katılmaya da çalışıyorum, kurslardan da faydalaniyorum. Erkekler ve kadınlar için ayrı ayrı kurslar veya ayrı hizmetlerin de gerekli olduğunu düşünüyorum. Ben kadınlar için ayrı hizmetler olmasından gayet memnunum, erkeklerde kendileri için sosyal alanlar, kurslar ya da hizmetler olmasından memnun olurlar diye düşünüyorum.” (K6)

Katılımcı 6, belediyenin tüm halka ve kadınlara yönelik olarak yapmış olduğu hizmetleri takip ettiğini ve kadınlara yönelik yapılan hizmetlerden kadınların mutlu olduğu kadar erkeklerde kendileri için yapılan hizmetlerden mutluluk duyarlar demiştir.

Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda Çankırı belediyesinin kadınlar için vermiş olduğu hizmetlerden bilgileri olduğu ve çoğunlukla sosyal hizmet anlamında kadınlar için açılan kurslardan yararlandıkları saptanmıştır. Çankırı belediyesinin kadınlar için ayrı hizmetler sunmasından memnun oldukları görülmüştür.

4.2.4.2. Çankırı Belediyesi’nin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Yeterliliği

Katılımcılara Çankırı Belediyesi’nin Kadınlar için yaptığı hizmetlerin yeterli olup olmadığı sorulmuştur ve yanıtlar şu şekildedir:

“Benim için yapılanlar yetiyor ama gençler için yeter mi onu bilemiyorum.” (K1)

Katılımcı 1, belediye tarafından yapılan hizmetlerin kendisine yeterli olduğunu söylemiştir.

“Bu soruya sadece kadınlar olarak cevap vermeyeceğim anne olarak cevap vermek istiyorum, bir anne olarak çocuklarımı eğlendirmek ve gezdirmekte zorluklar yaşıyorum, çocuklarım açısından eğlenebilecekleri sosyalleşebilecekleri yerler çok az. Bizler açılan kurslarda ya da kadınlar için yapılan eğlencelerde vakit geçiriyoruz eğleniyoruz fakat çocuklarımızın güzel vakit geçirememeleri bizleri üzüyor.” (K2)

Katılımcı 2, bu soruya çocukları açısından cevap vermiş olup, kendileri için yapılan hizmetlerden memnun olduğunu fakat çocuklarının kaliteli vakit geçirebileceği yerler olmamasından dolayı yetersizlikler olduğunu söylemiştir.

“Yaşadığımız şehir küçük bir şehir. Bu yüzden yapılan hizmetler Çankırı için yeterli.” (K3)

Katılımcı 3, soruya yaşadığı şehrin yüzölçümünü göz önüne alarak cevap vermiştir ve hizmetlerin yeterli olduğunu dile getirmiştir.

“Benim için hizmetler yeterli güzel vakit geçiriyorum, evde sıkılmaya vaktim kalmıyor sabahları kursa geliyorum kurstan sonra evde ki işlerimi yapıyorum kurstan kalan el işlerime devam ediyorum bunlar bana yetiyor.” (K4)

Katılımcı 4, kadın eğitim merkezinde ki kursların günlük hayatta kendisine yeterli geldiğini söylemiştir.

“Benim yaşıma için yeterli olsa da Çankırı için bu hizmetler yeterli değil, kadınların daha çok hizmet alması gezmesi eğlenmesi gerekiyor.” (K5)

Katılımcı 5, belediyenin kadınlara yönelik hizmetlerinin kendisine yeterli olduğunu fakat Çankırı’da ki kadınlar için yeterli olmadığı söylemiştir.

“Kesinlikle yeterli değil, kadınlar için sadece kurslar açarak veya geziler düzenleyerek yapılan hizmetler yeterli değil. Günlük hayatta sosyal ortamlarda kadınların rahatça gezip eğlenebileceği yerler olmalı, kadınlar her alanda olmalı. Tabi ki kadın eğitim merkezin de verilen kurslar oldukça güzel el becerileri kazanıyoruz ama sosyalleşme anlamında kadınlar geride kalıyor.” (K6)

Katılımcı 6, belediyenin mevcut hizmetlerinden memnun olsa da eksiklikler olduğunu ve yeterli olmadığını söylemiştir.

Katılımcıların cevapları doğrultusunda bazı kadınların verilen hizmetleri yeterli görürken bazı kadınların ise hizmetleri yetersiz bulduğu anlaşılmaktadır. Özellikle genç ve orta yaş grubu olarak adlandırabileceğimiz yaşta ki kadınlar hizmetlerin geliştirilmesinden yana olmuşlardır.

4.2.4.3. Belediyenin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinden Yararlanmak

Katılımcılara belediyenin kadınlara yönelik hizmetlerinden yararlanıyor musunuz, yararlanıyorsanız anlatabilir misiniz? Sorusu sorulmuştur yanıtlar:

“Ben kurslarından yararlanıyorum, 5 yıldır kurslara geliyorum, iğne oyası ve el nakışları kurslarına geliyorum.” (K1)

Katılımcı 1, belediyenin kadınlara yönelik hizmetleri arasından yalnızca kurslarından faydalandığını söylemiştir.

“Belediyenin kadın eğitim merkezinde ki kursları dışında başka bir hizmetinden yararlanmadım. Şimdiye kadar iğne oyası, pasta-börek ve örgü kurslarından faydalandım.” (K2)

Katılımcı 2, kadınlara yönelik hizmetler noktasında sadece kadın eğitim merkezinin kurslarından faydalandığını dile getirmiştir.

“Belediyenin bizim için açtığı kurslardan faydalaniyorum. Pastacılık kursu açıkken pastacılık kursuna gitmiştim, şuan örgü kursuna geliyorum.” (K3)

Katılımcı 3, sadece kurslardan faydalandığını söylemiştir.

“Tabi ki yararlandım hala daha yararlanıyorum şuan da örgü, amugurumi, iğne oyası kurslarına geliyorum.”(K4)

Katılımcı 4, diğer 3 katılımcı da olduğu gibi kadın eğitim merkezinin kurslarından faydalandığını söylemiştir.

“Belediyeden evde temizlik için kadınlar geliyor temizlik hizmetinden yararlanıyorum. Bir de kurslara geliyorum yapay çiçek yapımı, çanta yapımı ve örgü kurslarına geliyorum.” (K5)

Katılımcı 5, kadın eğitim merkezinde katıldığı kurslar dışında Çankırı belediyesinin yaşlı veya engelli bireyler için sunmuş olduğu evde temizlik hizmetinden de yararlandığını söylemiştir.

“Belediyenin tüm hizmetlerinden yararlanmaya çalışıyorum ama sadece kadınlara yönelik hizmet olarak kurslarından faydalandığımı söyleyebilirim.

Dikiş nakış kursundan faydalandım çokta memnun kaldım kendime kıyafet dikebilecek kadar ilerledim.” (K6)

Katılımcı 6, belediyenin hizmetleri karşısında bilinçli bir tüketici olarak her hizmetten faydalanmaya çalıştığını ve dikiş nakış kursundan oldukça memnun olduğunu dile getirmiştir.

Katılımcılardan gelen yanıtlar doğrultusunda Çankırı belediyesinin vermiş olduğu hizmetler içerisinde çoğunlukla kurslardan faydalandığını söylemek mümkündür. Evini temizlemekte güçlük çeken bir katılımcımızın evde temizlik hizmetinden de faydalandığı görülmektedir.

4.2.4.4. Kadınlar Belediyeden Ne İster?

Katılımcılara, Çankırı belediyesinin kadınlar için başka hangi hizmetleri sunmasını istersiniz diye sorulmuştur. Cevaplar:

“Dikiş nakış kursunun Astarlızade Sabiha Anne Kadın Eğitim merkezinde de olmasını istiyorum, bizler yaşlı insanlarız emniyetin oralarda varmış dikiş nakış kursu ama biz oraya gidemiyoruz.” (K1)

Katılımcı 1, Çankırı Belediyesine ait olan dikiş nakış kursunun kadın eğitim merkezine taşınmasını talep etmiştir.

“Belediyemizin ulaşımı kolay olan ve geniş bir alana çocuklarımızın eğlenmesi için bir lunapark açmasını ve daha büyük daha modern bir alışveriş merkezi açmasını istiyoruz bu talepler her ne kadar kadınlara yönelik istekler gibi durmasa da aslında kadınların günlük hayatını güzelleştirebilecek istekler.”(K2)

Katılımcı 2, Çankırı da ki sosyal yaşamın canlanması adına lunapark ve yeni bir alışveriş merkezi istediğini belirtmiştir.

“Önceden pastacılık kursumuz vardı, yeniden açılmasını istiyorum ve Çankırı’ya veya Türkiye’ye ait olan güzel yöresel yemekleri yapmayı öğrenebileceğimiz bir yöresel yemek kursu açılrsa çok memnun oluruz. Bir de biz kadın eğitim merkezinde birçok üretim yapıyoruz fakat ürettiğimiz ürünler evde beklemekten başka bir işe yaramıyor, bizler ürünlerimizi satabileceğimiz bir alan istiyoruz.” (K3)

Katılımcı 3, pastacılık, yöresel yemek kurslarının açılmasını ve el emeği ürünleri ürettikten sonra satış yapabilecekleri bir alan olmasını istemiştir.

“Ben sadece ürettiğim, yaptığım ürünlerin satışı için bir pazar olmasını istiyorum, en azından evimize katkı sağlarsınız ya da aldığımız malzemelerin parasını karşılırsınız.” (K4)

Katılımcı 4, kadın eğitim merkezinde katıldığı kurslar için almış olduğu malzemelerin ücretini karşılayabilmek adına ürettiği ürünleri satmak istiyor ve bunun için de bir pazar oluşturulmasını talep etmiştir.

“Burada kurslara katılan çoğu kadın satış yapmak istiyor bende aynı düşünüyorum, en azından ayda iki kez satış yapmamız için bize bir yer belirlesinler ve halka duyuru yapsınlar bizlerde elimizin emeğinin karşılığını alalım. Bir de ben büyükşehirlerde ki gibi tanzim satış yerlerinin oluşturulmasını istiyorum. Halk ekmek Çankırı'ya da getirilsin, kadınlarımızın geçim sıkıntısına çözüm olsun. Hayat pahalılaştı alışverişte zorlanıyoruz.” (K5)

Katılımcı 5, ayda iki kez üretmiş oldukları satabilecekleri bir yer ve uygun fiyata alışveriş yapabilecekleri tanzim satış noktalarının oluşturulmasını istemiştir.

“Ben bu konuya sadece kadın olarak değil vatandaş olarak cevap vermek istiyorum. Çankırı'nın sosyal kültürel anlamda oldukça hızlı şekilde gelişmesi gerektiğini düşünüyorum. Çocukların, kadınların veya ailecek insanların gidip eğlenebileceği alanların çoğaltılması var olanların daha da güzelleştirilmesi için belediyenin çalışmalar yapmasını istiyorum.” (K6)

Katılımcı 6, sadece kadınlar adına değil Çankırı'nın genel olarak tüm vatandaşlar adına sosyal ve kültürel alanlarda geliştirilmesini istemiştir.

Katılımcıların cevapları doğrultusunda Çankırı Belediyesinden, sosyal alanların çoğaltılmasını, çocuklarının da eğlenceli vakit geçirebileceği alanların oluşturulmasını, kurslarda ürettikleri ürünleri satabilecekleri alanlar oluşturulmasını talep ettikleri görülmüştür.

4.2.4.5. Toplumda Kadın ve Erkeğin Yeri

Röportaj yapmış olduğumuz katılımcılara sizce toplumda kadın erkek ayrımcılığı var mıdır sorusu yöneltilmiştir. Cevapları ise şu şekildedir:

“Bu durum kişiden kişiye, aileden aileye değişir ben bu yaşıma kadar böyle bir durumda kalmadım, ayrımcılık hissetmedim.” (K1)

Katılımcı 1, kendisinin kadın erkek ayrımcılığı ile karşılaşmadığı söylemiştir.

“Ben farklı bir şehirde büyüdüm buraya eşimin işi sebebiyle geldik. Çankırı’da çevre baskısı hissetmeye başladım, belki küçük bir yer olması sebeptir bilmiyorum fakat rahat hareket edildiğini düşünmüyorum.” (K2)

Katılımcı 2, Çankırı’da kadın olarak çevre baskısını hissettiğini söylemiştir.

“Toplumun her aşamasında aile baskısını yaşadım belki yaşamayan kadınlarımız vardır ama ben evlenmeden önce ailemden kız çocuğu erkek çocuğu ayrımı yaşadım, üniversiteyi kazandım okumak istedim ailem okutmadı beni. Evlendikten sonra da kadın olarak eşimden de baskı gördüm, iş buldum çalışmak istedim eşim izin vermediği için çalışamadım. Bu durumları yaşayan tabi ki sadece ben değilim birçok kız çocuğu, birçok kadın aynı durumları yaşıyor.” (K3)

Katılımcı 3, toplum içerisinde ki kadın erkek ayrımcılığını kendisinin hem ailesi hem de eşi tarafından yaşadığını dile getirmiştir.

“Toplumumuz da mutlaka kadın erkek ayrımcılığı var fakat ben öyle bir durum hiç hissetmedim, belki bana da ayrımcılık yapılmıştır ben fark etmemişimdir. Eşim bana her zaman her konuda destek olmaya çalışır.” (K4)

Katılımcı 4, toplumda kadın erkek ayrımı var olsa da kendisinin her hangi bir ayrımcılığa maruz kalmadığını söylemiştir.

“Ben toplumda ayrımcılık görmedim. Erkek kendi üstüne düşeni kadın da kendi üstüne düşeni yaptıktan sonra kimse bir şey diyemez.”(K5)

Katılımcı 5, kadın erkek ayrımcılığına rastlamadığını söylemiştir.

“Toplumda tabi ki kadın erkek ayrımcılığı var bu durum sadece bizim yaşadığım yere ait değil maalesef genel olarak bir kadın erkek eşitsizliği mevcut. Günlük yaşamın içerisinde birçok ayrımcılıkla karşılaşmak mümkün mesela araba kullanan bir kadınla erkek eşit algılanabiliyor mu? Yol kadın sürücünün dahi olsa erkek sürücülerin geneli kendisini üstün görür. Kendi evlerimizde bile ayrımcılık çok kolay bir şekilde karşımıza çıkıyor, aynı anda işten gelen karı koca düşünelim adam karısına dönüp ne yiyeceğiz diye sorar halbuki yemek yapmak sadece kadının görevi değildir. Bu örnekler tabi ki çoğaltılabilir.”(K6)

Katılımcı 6, toplum içerisinde ki kadın erkek ayrımcılığının evde, sokakta, yolda yani günlük yaşamın her alanında sıklıkla karşılaşılan bir durum olduğunu söylemiştir.

Katılımcıların vermiş olduğu cevaplara bakıldığında toplumda ki cinsiyet eşitsizliğinin herkes açısından eşit olmadığı görülmektedir. Kimi katılımcı cinsiyet eşitsizliğinden dolayı eğitim hayatını tamamlayamadığını söylerken kimi katılımcı ayrımcılık hissetmediğini belirtmiştir.

4.2.4.6. Kadına Karşı Ayrımcılıkta Belediyenin Yeri

Katılımcılara, toplumda var olan kadına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmak için neler yapılmalı ve bu konuda belediyenin üstüne düşen görevler nelerdir sorusu yöneltilmiştir, cevaplar şu şekildedir:

“Belediye ne yapsın insanların kendi aklı, kendi düşüncesi belediye bunu değiştiremez.” (K1)

Katılımcı 1, belediyelerin kadın ayrımcılığı ile ilgili bir görevi olmadığını söylemiştir.

“Bence önce erkeklerin bu konularla alakalı eğitimler alması gerekli. Belediyelerde sosyal alanları artırarak kadınların da erkeklerle birlikte bu alanlarda varlığının artmasıyla ayrımcılık azaltılabilir.” (K2)

Katılımcı 2, kadınların sosyal alanlarda bulunmasının ve erkeklerin ayrımcılık konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini söylemiştir.

“Kadınlara yapılan ayrımcılıklarla alakalı erkeklerin bilinçlendirilmesi gerekli, bunun için belediyeler konferanslar yapabilir.” (K3)

Katılımcı 3, kadın erkek ayrımcılığı ile ilgili erkeklere eğitimler verilebileceğini dile getirmiştir.

“Ayrımcılık konusun da kadınların değil erkeklerin eğitilmesi gerekiyor, erkekler kadınlarla kendilerini eşit görmeye başlayınca bu sorun çözülür.” (K4)

Katılımcı 4, kadın ayrımcılığının çözümü hususunda erkeklerin zihniyet yapısının değişmesinin en önemli çözüm olduğunu ve erkeklerin bu nokta da eğitimler alması gerektiğini söylemiştir.

“Zaman değiştikçe sorunlar değişiyor yeni zamanda eğitimler okumalar arttı, her sorun eğitimle okulla çözülür, ağaç yaşıyor eğilir derler bütün eğitimler okul zamanında küçük yaşta verilmeli her çocuğa. Kadın erkek değil iyi insan olmayı öğretmek gerekir önce.” (K5)

Katılımcı 5, insanların kadın ya da erkek olarak ayrılmaksızın küçük yaşta her konuda doğru ve güzel şekilde eğitilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“Toplum da kadın ayrımcılığının sebebinin erkeklerin kendini üstün görmesi olduğunu düşünüyorum bu yüzden erkek odaklı çözümler sunabilirim. Belediyeler bu konuyla alakalı eğitimler düzenleyebilir tabi katılım sağlanır mı bilemem. Daha göz önünde olacak insanların çoğunluğunun görebileceği yerlere afişler asılabilir, bilbordlar hazırlanabilir.” (K6)

Katılımcı 6, kadın ayrımcılığı konusunda erkeklerin bilinçlenmesi gerektiğini ve ayrımcılık konusu ile ilgili afişler hazırlanarak şehrin göz önünde olan noktalarına asılabileceğini söylemiştir.

Katılımcılara göre toplum içerisinde ki cinsiyet eşitsizliği konusunda belediyeler erkekleri bilinçlendirme görevi üstlenmelidir. Katılımcılar cinsiyet eşitsizliği konusunun çözümü olarak erkeklerin bilinçli hale gelmesi gerektiğini söylemişlerdir.

4.2.4.7. Çankırı Belediyesi Çalışanına Sorulan Sorular

Çankırı belediyesinde hali hazırda hizmete devam etmekte olan belediye çalışanına, sizce cinsiyet ayrımcılığı nedir, toplum tarafından nasıl algılanır sorusu yöneltmiştir. Sorunun cevabı şöyledir:

“Bir kadın olarak yorumlamam gerekirse cinsiyet ayrımcılığı kadınla erkek arasında ki farklılıkların çok dikkat çekici boyutlarda ön plana çıkartılmasıdır, aslında olmaması gereken bir durum insan haklarına da aykırı olduğunu düşünüyorum. Dünya’ya herkes eşit şekilde geliyor, cinsiyet ikinci planda tutulmamalı insana insan olarak değer verilmelidir. Ama biz toplum olarak bu konuya maalesef bu şekilde yaklaşmıyoruz.”

Sizce toplumda genel olarak cinsiyet ayrımcılığı var mı ve nedenleri nelerdir sorusu sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Toplum olarak ataerkil yapı içerisinde büyütülmüş ve yaşamış insanlar olmamız sebebiyle ve biz ataerkil toplumun bizlere dayattığı özelliklerden kaynaklı olarak maalesef ki cinsiyet ayrımcılığını yüksek oranlarda görmekteyiz. Cinsiyet ayrımcılığının günümüz toplumda halen yerini korumasının ve ayrımcılığın sürmesinin sebebi bizlerin bu tabuları yıkamayışıdır. Yaşadığımız şehirlerinde bu konuda oldukça etkili olduğunu düşünüyorum hem İstanbul’da hem Çankırı’da ikamet etmiş birisi olarak şunu söyleyebilirim, İstanbul ve İstanbul gibi büyükşehirlerde cinsiyet ayrımcılığı biraz daha yumuşatılmış yıkılmaya hazır halde fakat Çankırı’da

bu şekilde olduğunu söylemek zor. Çankırı'nın küçük bir şehir olmasından dolayı kadınlar daha fazla ikinci planda kalıyor, herhangi bir davranışta bulunacakları zaman beni tanırılar korkusu yaşıyor, kadın olarak hakkımızı savunmakta bile çekingen kalıyoruz çünkü yaşadığımız yerde herkes birbirini mutlaka tanıyor oluyor ve aile akraba baskısı bizleri susmak durumunda bırakıyor, sosyal baskı yaşıyoruz. Toplum olarak el ne der ithamıyla çok fazla içli dışlı olduğumuz için kadın kimliğiyle yargılandığımız birçok konu var aslında. Kadının yüksek sesle konuşması, yüksek sesle gülmesi bile ayıp karşılanıyor.”

Sosyal belediyecilik misyonu içinde toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik yaklaşımın yeri ve önemi sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Sosyal belediyecilikte bana göre, idareci makamlarda kadın oranları erkek oranlarına nazaran daha fazla olmalı. Çankırı belediyesi olarak kadın çalışan sayımız oldukça fazla kadın dostu bir belediye olduğumuzu düşünüyorum. Yönetici anlamda kadınlara daha çok görev verildiğinde cinsiyet ayrımcılığı hususunda sosyal belediyecilik konusuna iyi bir örnek oluşturulabileceğini düşünüyorum. Kadın yöneticiler toplum içerisinde sorunlar yaşayan kadınlara yönelik daha iyi iletişim sağlayabilir.”

Toplumsal cinsiyet konusu yerel yönetimlerin neden görevi olmalıdır, sorusu yöneltmiştir cevabı şöyledir:

“Belediyeler halk ile oldukça yakın temas halinde olan birimlerdir. Toplum içerisinde bulunan cinsiyet ayrımcılığı konusun da halka en etkili şekilde temas edebilecek birimde belediyelerdir.”

Yerel yönetimler toplumsal cinsiyet konusunda odaklanması gereken alanlar sorulmuştur, cevabı şöyledir:

“Öncelikle odak noktanız kadınsa gelişmeye başlamışsınız demektir. Kadınların her alanda ön planda ve odak noktasında olması gerektiğini düşünüyorum. Konuyla ilgili örnek vermek gerekirse girişimci kadınların desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. İş dünyasında kadınların etkili olması toplumun genel duvarlarını yıkma hususunda önemlidir.”

Çankırı belediyesinin toplumsal cinsiyet ayrımcılığına karşı belediye teşkilatına yönelik politika ve uygulamaları sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Bu soruya örnek olarak şunu söyleyebilirim 8 Mart Dünya kadınlar günü belediye bünyesinde oldukça güzel bir şekilde kutlandı. Sadece bir gün olarak değil bir haftaya yayılmış olarak belediyede çalışan tüm kadınların faydalanabileceği şekilde güzel programlar düzenlendi. Başkanımızın katılımıyla kadın çalışanlara ilk gün kahvaltı ikramında bulunuldu bunun yanında 8 Mart günü tüm kadın çalışanlar izinli sayıldı, haftanın diğer günlerinde çeşitli eğlenceler mini konserler düzenlenerek kadın çalışanların eğlenceli günler geçirmesi sağlandı. Belediyemizin kadınlar için yapmış olduğu bu uygulama çok olumlu dönüşler aldı.”

Çankırı belediyesinin toplumsal cinsiyet ayrımcılığına karşı vatandaşlara yönelik uygulamaları sorulmuştur, cevabı şöyledir:

“Kadın eğitim kültür merkezinde kadınlarımız için kurslarımız var. Yine kadın eğitim kültür merkezinde kadınlara özel yüzme havuzu, hamam ve çeşitli spor aktiviteleri ile hizmet verilmekte. Sosyal tesislerimiz mevcut bu tesislerde kadınlar günler yapabiliyorlar veya istedikleri amaçlarda kullanabiliyorlar. Maddi durumu iyi olmayan herkesin katılımına açık ücretsiz geziler düzenleniyor bu gezilere ağırlıklı olarak kadınlar katılım sağlıyor. Ücretsiz temizlik hizmetimiz mevcut, ev temizliğini yapamayan yaşlı veya sağlık durumu yerinde olmayan vatandaşlarımıza evde temizlik hizmeti sunuyoruz.”

Vatandaşlara sunulan hizmetlerin faydaları ve yeterli olup olmadığı sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Vatandaşlara yönelik her türlü uygulama her zaman geliştirilip daha da çoğaltılmalı belediyelerin hizmetleri ya da uygulamaları yeterli diyebileceğimiz bir nokta tabi ki yoktur. Belediyenin hizmetlerinin ulaşabileceği son bir nokta yoktur her zaman daha iyisi daha üstü vardır ve halka sun ulan hizmetler noktasında da hep en iyisi yapılmalıdır. Bu hizmetlerin faydaları en başta halkın refah seviyesinin sağlanmasıdır, toplumun refah seviyeye ulaşması demek mutlu toplum demektir.”

Gelecekte yapılması planlanan çalışmaların olup olmadığı sorulmuştur, cevabı şöyledir:

“Kadın pazarı konusunun değerlendirilmesi gereken bir proje olduğunu düşünüyorum. Zaten birçok belediyede de uygulanan bir proje, neden Çankırı’da uygulanmasın. Onun dışında müdürümüzden gelen bilgiye göre çalışan annelerin çocuklarını güvenle teslim edebileceği kreş projesi mevcut. Kreşlerin çok yüksek fiyatlarla hizmet verdiğini biliyoruz, biz açacağımız kreşin hem iyi bir hizmet vermesini hem de uygun fiyatlı olmasını öngörüyoruz. Bunun yanı sıra önceden süregelen tüm projelerinde devamlılığını sağlamayı planlıyoruz.”

Yerel yönetimlerde toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların bulunması kadınlar açısından sağladığı avantaj ve dezavantajlar sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Avantajlarını aslında önce ki soruların cevaplarında biraz söylemiştik. Yerel yönetim birimlerinin toplumsal cinsiyet konularına önem vermesi toplumda kadının değerini artırır ve bence toplum iyileşmeye başlar şunu da eklemek isterim, beşiği sallayan dünyayı sallar derler. Dezavantaja bakacak olursak belediye açısından cevaplandırmak istiyorum. Biz elimizde ki imkanları sonsuz şekilde sunmaya gayret gösteriyoruz. Maalesef her alanda olabileceği gibi hizmet alanında da suiistimaller oluşabiliyor veya şunu söyleyebilirim kadınlara özel hizmet alanları oluşturmak erkekler açısından eleştiriye maruz kalabiliyoruz.”

Bir yerel yönetim hizmetleri çalışanı olarak toplumsal cinsiyet ayrımcılığı noktasında yasa getiricilere önerileri sorulmuştur, cevabı şu şekildedir:

“Eşitliğe yönelik kanunlar çıkartılmasını isterim. Kadın cinayeti veya kadına şiddet konusunda çok caydırıcı noktada cezalar verilmesini isterim. Türkiye’de öncelikle kadına şiddet ve kadın cinayetlerinin çözülmesi gerekiyor.”

5. SONUÇ

Fransız devriminin etkisiyle Dünya’da hukuk devleti düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır. Ardından meydana gelen sanayi devrimi ile birlikte gelir dengesizlikleri yaşanmaya başlanmış ve toplum içerisinde ki gelir dengesizlikleri klasik liberal düşüncenin öne çıkmasına sebep olmuş.

Birinci ve ikinci dünya savaşlarından sonra ekonomik sıkıntıların artmasıyla birlikte sosyal liberal düşünce ve refah devlet anlayışı gelişme göstermiş. Tüm bunların sonucunda dünyayı etkisi altına almaya başlayan küreselleşme olgusu meydana gelmiş.

Türkiye’de ilk olarak yerel yönetim birimleri Osmanlı devleti döneminde ortaya çıkmış olup 389 belediye kurulmuş, Cumhuriyetin ilanından sonra Osmanlı devletinden kalan belediyelere ek olarak belediyeler açılmaya devam etmiş ve yeni düzenlemeler yapılmıştır. 1921 yılında Teşkilatı Esasiye kanununda mahalli idarelerden söz edilmiş. Cumhuriyetin ilan edildiği yıllar savaş sonrası döneme denk geldiği için yıkılmış bir ülke, salgın hastalıklar ve ekonomik sıkıntılar vardı. Bu dönemlerde merkezîyetçilik fikri ağırlığını gösterse de ilerleyen yıllarda belediye anlamında gelişmeler yaşanmaya devam etmiştir. 1930 yılında 1580 sayılı kanunla toplu yaşam alanlarının denetimi belediyelere verilmiştir. 5237 sayılı kanunla 1948 yılında belediyeler için gelir kanunu kabul edildi. Belediyelere verilen yeni görevlerle birlikte sosyal belediyecilik anlayışı yoğunlaşmıştır. Belediyeler genel görevleri arasında bulunan alt yapı, park bahçe, yol vb. gibi görevlerin yanı sıra sosyal amaca da hizmet etmeye başlamıştır.

Çankırı belediyesi örneği incelendiğinde, sosyal yardım anlamında ki hizmetleri kendi bünyelerinde devam ettirmelerinin yanı sıra kadınlar için olan sosyal hizmetlerin Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Bu merkez kadınlar için Çankırı ilinde yer alan en önemli sosyal hizmet kaynaklarından. Kadınlarımız bu merkezde hem sosyalleşip hem de sanat öğrenmekte. Ayrıca ürettikleri el emeği ürünlerden gelir elde etmeleri için desteklenmektedir. Sabiha Anne Kadın Eğitim Kültür Merkezi bünyesinde ki kurslardan faydalanan kadınlar ile yapılan röportajlar sonucunda, Çankırı Belediyesi’nin kadınlar için sunmuş olduğu çoğu

hizmetten kadınların haberdar oldukları ve bu hizmetler içerisinde çoğunlukla Sabiha Anne Kadın Eğitim ve Kültür Merkezinde sunulan kurs hizmetlerinden faydalandıkları görülmektedir. Kadın Eğitim ve Kültür Merkezinde sadece kadınlara özel hizmetler sunulmasından memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Çankırı Belediyesinin kadınlar için sunmuş olduğu hizmetlerin yeterliliği noktasında ise fikir ayrılıkları mevcuttur, Çankırı şehrini göz önünde bulundurarak cevap veren katılımcılar Çankırı gibi küçük bir şehir için yapılan hizmetlerin yeterli olduğunu söylerken diğer katılımcılar Çankırı'nın daha çok gelişmesi gerektiğine sunulan hizmetlerin çeşitlendirilmesi ve artırılması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Katılımcılara yöneltilen belediyeden ne istersiniz sorusuna bir katılımcımız çocuklarımızın kaliteli zaman geçirebileceği eğlenebileceği ortamların çoğaltılmasını ve Çankırı'ya bir lunapark yapılmasını istiyorum cevabını vermiştir. Vermiş olduğu cevap kadının toplum içerisinde nasıl roller üstlendiğini ortaya koymuştur, soruya cevap verirken kadın olarak değil anne kimliği üzerinden cevap vermesi oldukça dikkat çekicidir. Diğer katılımcılarımız ise Çankırı Belediye'sinden, ürettikleri ürünleri satabilecekleri bir alan talep etmişlerdir.

Katılımcılar ile yapılan röportaj sonucunda toplumsal cinsiyet ve cinsiyet eşitsizliği konuları hakkında verilen cevaplarda ki en büyük etkenin yaş olduğu saptanmıştır. Kadınların yaş aralığı büyüdükçe cinsiyet eşitsizliği ile ilgili duyarlılığın ve farkındalığın azaldığı, yaş aralığı küçüldükçe ise cinsiyet eşitsizliği konusuna olan duyarlılığın ve farkındalığın arttığı gözlemlenmiştir.

Çankırı Belediyesi çalışanı ile yapılan görüşmede ise cinsiyet eşitsizliği ve nedenleri hakkında sorulan sorulara, toplumumuzun ataerkil bir yapıda olmasının cinsiyet ayrımcılığının başlıca sebebi olduğuna değinirken Çankırı'nın küçük bir il olması nedeniyle toplum içerisinde cinsiyet eşitsizliğinin daha göze çarpan bir halde olduğunu söylemiştir. Cinsiyet eşitsizliği konusunda sosyal belediyeciliğin önemini dile getirirken belediyelerin halka en yakın yönetim birimi olması sebebiyle bu konuda da halkı yönlendirebilecek en etkili birim olduğunu söylemişlerdir. Çankırı Belediye'sinin kadına verdiği değeri anlatırken 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe özel olarak hazırlanan programdan örnekler vermiştir ve kadınlar için yapılan projelerin devamının geleceği söylenerek bunlar arasında belediye bünyesinde bir kreş projesinin yer aldığı söylenmiştir. Türkiye'de bulunan mevcut yasaların cinsiyet eşitsizliği

noktasında yetersizliğinden bahsederken, kadına karşı yapılan psikolojik veya fiziksel şiddetin önlenmesi adına caydırıcı yasaların olmaması en büyük eksikliklerdendir.

Çankırı Belediye'sinin sosyal belediyecilik kapsamında kadınlar için çalışmalar yaptığı görülmüştür. Çalışmaların ve projelerin ihtiyaçlar ve istekler doğrultusunda gelişmeler göstermesi kaçınılmazdır. Çünkü yapılan hizmetler her zaman daha ileriye taşınarak halkın refah seviyesi artırılmalıdır. Özellikle kadınlarımıza verilen değer ve hizmet arttıkça toplum daha iyi ilerleme gösterecektir, unutmayalım ki toplumun en küçük yapı taşı olan aile kurumunda en önemli faktör kadınlarımızdır.

KAYNAKÇA

- Akyol İ. T., *Türkiye’de yerel yönetimlerin ortaya çıkış sürecinin günümüz yerel yönetim sistemi üzerine etkileri*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2012.
- Aliagaoglu, A., Özkan, O., Antik yunan kentlerinin kentsel ekoloji perspektifiyle değerlendirilmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 43, (Haziran 2020), 1-12.
- Alkan, A., *Yerel politika ve kadın*, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2000.
- Akarçay, P., Deniz, A., Karakaş, A., Osmanlı’da belediyeçiliğin gelişimi ve modernleşme çabaları, *Akademik Bakış Dergisi*, 64, (Kasım 2017), 312-320.
- Altun, F., Şimşek, G., Sosyal belediyeçilikte sosyal hizmetlerin ve sosyal girişimci faaliyetlerin rolü, *Sosyal Çalışma Dergisi*, 4, (Nisan 2000), 58-79.
- Aydın, M.K., Çakmak, E.E., Sosyal devletin dönüşümü, *Sakarya İktisat Dergisi*, 6, (Haziran 2017), 2-18.
- Aygen, M., Sosyal belediyeçilik üzerine bir inceleme: Elazığ Belediyesi örneği, *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 1, (2014), 175-192.
- Aykanat, Ş., Çelik, A., Komünlerin ortaya çıkışı ve işlevleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, (2007), 101-115.
- Alkan A., Belediye kadınlara da hizmet eder, Yalçın Yayınları, Ankara 2006.
- Beyazyıldız Ö., *Kadın sorunlarının çözümünde kadın danışma merkezleri: Adıyaman örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2019.
- Berkün, S., Türkiye’de sosyal belediyeçilik anlayışı, *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 9, (Kasım 2017), 580-594.
- Bulut, N., Özelleştirme uygulamaları karşısında sosyal devlet ilkesini yeniden düşünmek, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3, (1999), 12-34.
- Çam, Y., Karaca, C., Türkiye’de sosyal devlet anlayışının değerlendirilmesi, *Maliye Dergisi*, 176, (Ocak 2019), 71-80.
- Çavuşoğlu, E., Yalçın, M., “Kapitalist kentte sosyal belediyeçilik ne kadar mümkün? Dikili Örneği”, *Değişen İzmir’i Anlamak*, Phoenix Yayınları, Ankara, 2010.

- Çelik, A., Yerel özerklik açısından 5393 sayılı belediye kanunu'nun genel bir değerlendirmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18, (2013), 15-23.
- Çiçek, Y., Geçmişten günümüze Türkiye'de yerel yönetimler, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, (Nisan 2014), 47-59.
- Çolak, H., Türk toplumunda demokrasi ve yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi bağlamında 1580 sayılı kanunu yasama müzakereleri, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 49, (Nisan 2012), 39-49.
- Dalbay, S., Liberal politikalardan neoliberal politikalara: sosyal devletin dönüşümü, *Akademik Bakış Dergisi*, (Temmuz 2019), 45-58.
- Göksel, E., *Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında görev paylaşımı, kamu hizmetlerinin görülmesinde etkinlik ve Silifke belediyesinde bir uygulama*, (Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman 2014.
- Eryılmaz, B., Belediyelerde demokrasi geleneği ve değişim ihtiyacı, *Çağdaş Yerel yöntemler Dergisi*, 11, (Temmuz 2002), 10-18.
- Güler, T., Yılmaztürk, A., Sosyal devlet anlayışının yerel karşılığı: sosyal belediyeçilik ve temel sorunları, *Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6, (haziran 2017), 8-17.
- Gümüş T., *Sosyal devlet anlayışının gelişimi ve dönüşümü*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya 2010.
- Karaarslan M., *Türkiye'de yerel yönetimler reformu bağlamında yerel yönetimlerin özerkliği ve denetimi*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.
- Kaya, K., Planlı dönem ve halkla ilişkiler: Türk kamu yönetiminde gerçekleştirilen çalışmaların eleştirel bir değerlendirilmesi, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 21, (Aralık 2021), 398-407.
- Kılıç V., *Tanzimat'tan günümüze belediye ve belediye başkanlığı uygulamaları*, (Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilim Enstitüsü, Diyarbakır 2017.
- Koray, M., Sosyal politikanın anlamı ve işlevini tartışmak, *Çalışma Ve Toplum Dergisi*, 4, (Mayıs2007), 27-28.

- Kutlar, İ., Yücel, I., Türkiye’de yerel yönetimlerin kadınlara yönelik hizmetlerinin toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi, *Akdeniz Kadın Çalışmaları Ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 1, (Mayıs 2020), 155-156.
- Güler, M., A., *Birikim düzenleme ve sosyal devletin dönüşümü*, Araştırma Ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara 2020.
- Günday, M., *İdare Hukuku*, İmaj Yayıncılık, Ankara 2002.
- Şentürk, M., *Kentleşme ve sosyal politikalar*, Şehir yayınları, İstanbul, 2008.
- Oktay, T., 1920-2020 Döneminde Türkiye’de belediyelerin gelişimi, *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 5, (Aralık 2020), 174-187.
- Özel, M., Polat, C., Yerel yönetimlerde değişim ve yerel yönetim hizmetlerinde müşteri odaklı pazarlama yaklaşımı, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, (2013), 49.
- Öztürk, H., Gül, H., Sosyal belediyeçilik sosyal haklar ve sosyal devlete bir alternatif mi?, *Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu Dergisi*, 4, (2012), 378-402.
- Emin, R., 1982 Anayasası çerçevesinde sosyal devlet ve özelleştirme, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul 1999.
- Yalçındağ, S., *Yerel yönetimler sorunlar çözümler*, TÜSİAD Yayınları, İstanbul 1995.
- Çakır, S., *Erkek kulübünde siyaset*, Sel Yayınları, İstanbul, 2019.
- Sevinçhan E., *Sosyal devlet ilkesini gerçekleştirmeye yönelik vergi araçları*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014.
- Sezik, M., Türkiye’de sosyal belediyeçiliğin gelişimi ve sorun alanları, *İnönü üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, (Aralık 2016), 173-178.
- Şataf, C., Toprak, D., Türkiye’de yerel yönetimler reformu çerçevesinde sosyal belediyeçilik yaklaşımı, *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1, (2009), 16-65.
- Şekerci A., T., *Türkiye’de belediyelerin kadınlara yönelik hizmetleri üzerine bir araştırma: Ankara ve Gaziantep büyükşehir belediye örnekleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2022.
- Şimşek, Ç., Yöntem, A., Türkiye’de sosyal belediyeçilik olgusunu anlamak: Samsun üzerine bir inceleme, *Stratejik Kamu Yönetimi Dergisi*, 3, (Nisan 2016), 82-85.
- Telsaç, C., Yılmaz, V., Yerel yönetimler ve katılım, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, (2021), 238-302.
- Bayraktar, U., *Belediyelerde kadın kadınlar için belediye*, Tesev Yayınları, İstanbul, 2017.

- Urhan, V.F., Türkiye’de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması, *Sayıştay Dergisi*, 70, (2008), 89-98.
- Uyar, H., Türkiye’de ve dünyada yerel yönetimler: kısa bir tarihçe, *Aydınlanma 1923 Dergisi*, (Ocak 2004), 31-45.
- Yanbaş B., *Sosyal devlet ve anayasal iktisat sentezi: üçüncü bir yol olarak sosyal liberalizm*, (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli 2019.
- Yaşa, G., Liberal bir perspektiften sosyal refah devleti, *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, (2018), 153-175.
- Yüksel, F., Sosyal devletin dönüşüm sürecinde yerel yönetimlerin yeni işlevleri, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62, 284-350.
- Yörükoğlu, F., Türk belediyeçiliğinin gelişim süreci, *Mevzuat Dergisi*, 12, (Mart 2009), 23-35.

ÖZGEÇMİŞ

Adı SOYADI	Merve AYATA ŞEN
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Kırıkkale Üniversitesi
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Bölüm	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

İLETİŞİM

Adres	
E-mail	